Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 10 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 11/1611 | Łódź, Niedziela, 13 stycznia 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג ב שבט תרפ"ט | Nr. 11 /1611

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

Dnia 14 b. m. o godz. 12.30 za spokój duszy B. P.

Dr. Karola Poznańskiego

Członka Zarządu Szpitala Starozakonnych Funduszu Małż. Poznańskich w Łodzi,
odbędzie się żałobne Nabożeństwo w Synagodze Szpitala, na które zaprasza

Zarząd.

לאזט אייך נישט איינרעדען

אז אין לאדז איז נאך דא אזא **פערפומעריע** וואו איהר זאלט קענען בעקומען צו אזעלכע **שפאט בילינע פרייזען** ווי איהר בעקומט עס אין דער

PERFUMERJA S. BUCHWEITZ PIOTRKOWSKA 22
TELEFON 31-43.

בעמערקונג: יעדער קויפער בעקומט גראטיס 1 שטיק זייף אריגינעל פולס און 1 פלאקאן פערפום.

SKLEP ELEKTROWNI
przeniesiony został na
ul. PIOTRKOWSKA 115.

„בית החסידים מטריסק"

היום יום א' פרשת בא (זונטאג, דעם 13. ד. ח.) 4 א זייגער נאכמ.
קומט פאר אין וואהלינער שוהל, וואולטשאנסקא 6

א גראנדיעזע

התחלת הספר-פייערונג

מיט'ן אנטייל פון אדמו"ר הרב ר' נחום'טשע שליט"א מווארשא בן הרב המגיד מטריסק זצ"ל, וועלכער וויילט יעצט אין לאדז, פולנאצנא 7, ביי ברוך קאזעס. בעת דער פייערונג וועט שפילען א גרויסער ארקעסטער און א גוט-איינשטודירט כאר וועט אויספיהרען א רייה רעליגיעזע נגונים.

יעדער יוד, וועמען ס'איז טייער דער כבוד התורה, ווערט געבעטען אנטיילצונעהמען אין דער מצוה-פייערונג. 6671

בעמערקונג: די ווייבער-שוהל וועט ספעציעל זיין רעזערווירט פאר פרויען.
די שוהל איז פערזעהען מיט צענטראל-בעהייצונג.

בילעטען צו בעקומען ביי ברוך קאזעס, פולנאצנא 7 און נתן פארבער, נאוואמיעסקא 19 און אין טאג פון התחלת הספר ביי דער קאסע פון וואהלינער שוהל.

עפענטליכע איינלאדונג

די מענער-מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיינען
פון ווארשא, לאדז, סאסנאוויעץ, בענדין, קאליש, טשענסטאכאוו, פיעטריקאוו, בזשעזשין, טארנאוו און אזארקאוו!

אויף א קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין לאדז דעם 8. ה.ח. מיט פארשטעהער פון מענער-מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיינען פון לאדז, קאליש און בזשעזשין, איז בעשלאסען געווארען: צוליב די געמיינזאמע אנגעווייטאגטע פראגען אין מארינארקע- און פארל-פאך פון די אויבענדערמאהנטע שטעט (איבערווארפען די ארבייט בעת א שטרייק אין א שכנות'דיגער שטאט, דאס ווירקען פון רייסען דעם לוין פון איין שטאט אויף דער אנדערער, דעסגלייכען ביי לאנג-טערמיניגע וועקסלען א.א.וו.) און מחמת דעם, וואס לאקאל איז אונמעגליך די אלע פראגען צו לעזען, איז בעשלאסען געווארען **א געמיינזאמע קאנפערענץ** פון די אלע שטעט, כדי צו שאפען **א צענטראלען ארגאן**, וואס זאל אנפיהרען מיט דעם פאך אויף דעם גאנצען אנגעצייכענטען קאנטיגענט.

די קאנפערענץ קומט פאר אין לאדז אין מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין (אלעע 1. מאי 2) **דעם 27. ה. ח.**, 4 א זייגער נאכמיטאג.

די אלע שטעט ווערען געבעטען אין זייערע אייגענע אינטערעסען צו קומען פינקטליך און מיטצוברענגען בעפאלמעכטיגונגען פון זייערע פעראיינען. 3767

ארגאניזיר-קאמיסיע פון
לאדז: שערמאן און זילבערשטיין.
קאליש: אבראמאוויטש און פראנציס.
בזשעזשין: קאזאק און גארפינקעל.

לאדז, ד. 12. יאנואר 1929.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
עמפ'אן פון 8-10 פריה, 12-2 נ.מ. און פון 4-8 אוו.

א הערצליכען מזל-טוב
און פיל גליק ווינשען מיר אונזער ליבען חבר און פריינד ה' **נטע פעטער**
צו זיין פערלאבונג מיט פרל.
אסתר געלצמאן
מיר ווינשען זיי א גליקליכע צוקונפט, זייער וועג זאל מיט בלומען בעצירט זיין.
רפאל אלטמאן, מאיר פעלדמאן,
יעקב גראוויעצקי, יצחק געלצמאן

בעקאנטמאכונג.
די אלע, וועלכע האבען נאך פראטעסטען פון דער פירמע
ק. דאפנער פון **בידגאשטש**
קענען זיך מעלדען אין פוטער-געשעפט נארוטאוויטשא 42 ביי **שווארצמאן**, טעלעפאן 66-31 היינט, זונטאג פון 5 ביז 6 אין אוונד.
מיט אכטונג **י. שווארצמאן.**

צו פערקויפען
א לינקס-מאשין
אויף גוטע בעדינגונגען
ביי ב. סטאל,
ליטאמירסקא 15.

צווייטע סאוויעטישע נאטע

אויף דעם ענטפער פון דער פוילישער רעגירונג מכּח דעם קעלאָג-אפמאך.

וואַרשא, 12. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) ראָנערשטאָג שפעט אין אָוונט האָט דער פוילישער שאַרזש־דע־אפער אַראַם ושעלעושעסקי איבערגעגעבן דעם רוסישן געהילפס־קאָמיסאַר פאַר אויסערן־ענינים, ליטווינאָוו, דעם פוילישן ענטפער אויף דער סאָוויעטישער נאָטע פון 29. דעצעמבער 1928 וועגן אונטערשרייבן אַ פראָטאָקאָל צום קעלאָג־אָפמאַך. אין פוילישן ענטפער ווערט צוו. אַנדערען געזאָגט:

אייער פאָרשלאַג ווערט דורך דער פוילישער רעגירונג זעהר זאָרגפעלטיג בעטראַכט. די פוילישע רעגירונג איז אין פרינציפּ גרייט אָנצונעהמען דעם פאָרשלאַג, איבערלאָזענדיג זיך בלויז די מעגליכקייט פאָרצולעגן פון איהר זייט דער סאָוויעטן־רעגירונג ענדערונגען, וואָס קאָנען זיך אויסווייזן פאַר נויטווענדיג.

אַ חוץ דעם וויל די פוילישע רעגירונג אָנווייזן, אַז אין אַרטיקעל 3 פון קעלאָג־אָבמאַך ווערט געזאָגט: „דער ראָזינגער טראַקטאַט וועט ווערן ראַטיפיצירט דורך אַלע קאָנטראַהענטען, וואָס ווערען דערמאָהנט אין דער איינלייטונג אין הסכּם מיט די פאָרערונגען פון זייערע ענטשפּרעכענדע קאָנסטיטוציעס און ער וועט ווערן רעכטקרעפטיג און די בעציהונגען צווישן זיי פון דעם מאָמענט, ווען די ראַטיפיציר־ראָקומענטען וועלען ווערן איבערגעגעבן אין וואַשינגטאָן". — דאָס לעגט אַרויף אויף אַלע אונטערגעשריבענע אַ חוב פון אַ סאָלידאַר ראַטיפיציר־פּראָצעדור, פון וועלכער עס איז אָבהענגיג דאָס אַריינגעהן אין לעבען פון ראָזינגען אָבמאַך. די פוילישע רעגירונג, וועלכע געהער צו די ערשטע אונטערשרייבער און איז געבונדען מיט'ן אינהאַלט פון דעם דערמאָהנטען אַרטיקעל 3, מוז פריהער זיך פערשטענדיגן קודם כּל מיט די איניציאַטאָרען און די ערשטע אונטערשרייבער וועגן אייער פאָרגעלעגטען געענדערטען אופן ווי אַזוי טייל צו נעהמען אין אײַנצופיהרען אין לעבען דעם ראָזינגען אָבמאַך. די פוילישע רעגירונג, וועלכע האָפט, אַז אין קורצען וועט דער אָבמאַך ווערן ראַטיפיצירט, ווי עס איז פאָרגעזעהן אין אַרטיקעל 3 פון אָבמאַך. מאַכט נאָך פונדעסטוועגן אויפמערקזאַם די סאָוויעטן־רעגירונג אויף דעם פאַקט, וואָס קיינער פון די מלוכות, וועלכע האָבען די ערשטע דעם אָבמאַך אונטערגעשריבען נישט אויסשליסענדיג אַפילו די איניציאַטאָרען פון אָבמאַך, האָבען איהם נאָך נישט ראַטיפיצירט. מען דאַרף אָבער רעכענען, אַז די נאָהענטסטע צייט וועט ברענגען אַ נ'ערנסטע אויפקלערונג פון דער לאַגע אין דעם זין, וואָס וועט ערלויבען ביידע צדדים אָנצונעהמען אַ מעהר פּרעציזיע שטעלונג אין דער פראַגע פון פּראָטאָקאָל, וואָס איהר, ה' פאָלקס־קאָמיסאַר האָט פאָרגעלעגט.

ווייטער וויל די פוילישע רעגירונג אָנווייזען, אַז נישט געקוקט דערויף, וואָס די סאָוויעטן־רעגירונג האָט איהר צוגעטיילט דעם כּבוד, אויסצייכענענדיג זי פון אַנדערע דירעקטע שכנים פון סאָוויעטן־פערבאַנד, מוז זי אויסדריקען איהר פערוואונדערונג וואָס די סאָוויעטן־רעגירונג האָט אויסגעמיטען מיט איהר פאָרשלאַג די רעגירונגען פון פינלאַנד, עסטלאַנד, לעטלאַנד און רומעניען — דאַגעגען האָט זי זיך געווענדעט צו ליטע, וועלכע גרעניצט זיך נישט דירעקט מיט'ן סאָוויעטן־פערבאַנד, און וועלען ווי עס איז בעוואוסט דער סאָוויעטן־רעגירונג. זאָגט זיך אָפּ פון אָנקניפען דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען מיט פוילען.

אַזאַ דיפערענצירונג בעשווערט די לאַגע פון דער פוילישער רעגירונג, הויפּטזעכליך דערמיט, וואָס אַזוי רומעניען. ווי אויך די באַלטישע מלוכות האָבען אין דער אָדער יענער פאָרם דעקלאַרירט זייער גרייטקייט צוצוטרעטען צום קעלאָג־אָבמאַך.

די פוילישע רעגירונג דערמאָהנט דער סאָוויעטן־רעגירונג, אַז שטענדיג איז זי געשטאַנען אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון דער נויטווענדיגקייט, אַז אַלע פער אינטערעסירטע מלוכות זאָלען צוזאַמען בעהאַנדלען די פראַגע וועגן דער זיכערקייט אין מזרח־אייראָפּא, ווייל נאָר אויף אַזאַ אופן קאָן גאַראַנטירט ווערען דאָס דערהאַלטען דעם שלום אין דעם וועלט־טייל. אין זין פון דער ראָזינגער אינטענץ האַלט די פוילישע רעגירונג פאַר איהר חוב זיך צו ווענדען דירעקט צו די אַלע מלוכות, כּדי זיך צו בעקענען מיט זייער מיינונג וועגן אייער פאָרשלאַג, ה' פאָלקס־קאָמיסאַר ווי אויך מיט זייער שטעלונג אין דער פראַגע וועגן אונטערשרייבען עווענטועל דעם פּראָטאָקאָל, וואָס איז געוואָרען פאָרגעלעגט דורך דער סאָוויעטן־רעגירונג אין אייער נאָטע פון 29־טען דעצעמבער 1928.

דער סאוויעטישער ענטפער.

וואַרשא, 12. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער פוילישער ענטפער אויף דער סאָוויעטישער נאָטע איז איבערגעגעבן געוואָרען ראָנערשטאָג אין אָוונט און שוין פרייטאָג שפעט ביינאַכט האָט דער פוילישער שאַרזש־דע־אפער אין מאָסקווע אַראַם ושעלעושעסקי בעקומען דעם ענטפער פון דער סאָוויעטישער רעגירונג.

אינ'ם ענטפער דריקען די סאָוויעטן אויס די צופרידענהייט וואָס פוילען נעהמט צו קענטניש דעם פאָרשלאַג פון די סאָוויעטן אונטערצושרייבען דעם פּראָטאָקאָל צום קעלאָג־אָבמאַך. דאַן ווערט געפיהרט אַ לאַנגע דיסקוסיע וועגן דעם, אַז פוילען איז שולדיג וואָס ביז איצט איז נישט אונטערגעשריבען געוואָרען דער נישט־אַגרעסיע־אָפּמאַך צווישען פוילען און רוסלאַנד, וואָס שייך רומעניען ווערט ערקלערט אינ'ם ענטפער, אַז די סאָוויעטישע רעגירונג איז גרייט אונטערצושרייבען אַזאַ פּראָטאָקאָל אויך מיט רומעניען, אומאָפּהענגיג פון די סכסוכים וואָס עקזיסטירען צווישען ביידע מלוכות, דער ענטפער ענדיגט זיך דערמיט וואָס די סאָוויעטן האָבען גערעכענט אויף אַ קלאָרען ענטפער מצד פוילען, ווייל אויך זייער פאָרשלאַג איז געווען אַ פּאָלשטענדיג קלאָרער.

בלוטיגע געשעהענישן אין זשולקעוו

6 געהרגעטע און 20 פערוואונדעטע.

לעמבערג, 12 (טעלעפאָניש) צעהערנעכטען זענען הינטער זשולקעוו פאָרגעקומען זעהר טראַגישע געשעהענישען. לויט דעם ערשטען בעריכט שטעלט זיך דער ענין פאָר אויף פאָלגענדען אופן: 30 קילאָמעטער הינטער זשולקעוו געפינען זיך עטליכע האָלץ־פירמען, וועלכע האַקען האָלץ אין די נאָהענטע וועלדער. צווישען די פירמען און די פויערים פון די דערפער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביים פיהרען האָלץ קיין זשולקעוו איז זעהר אָפט געקומען צו סכסוכים וועגען בעלוינונג פאַר איבערפיהרען דאָס האָלץ. דער פערטרעטער פון אָרטיגען סטאַראָסטאָ האָט געפרובט אויסצוגלייכען די צדדים, די פויערים זענען איינגעגאַנגען אויף די פאָרשלאָגען פון סטאַראָסטע, אַ חוץ די אוקראַינער פויערים פון דאָרף באַטיאַטיטשע, וואָס ליגט צווישען די וועלדער אין זשולקעוו.

זייט עטליכע טעג זענען די איינוואוינער פון באַטיאַטיטשע אָנגעפאַלען אויף די פוהרמאַנעס, וועלכע האָבען געפיהרט האָלץ און איבערגעקערט זייערע פוהרען. עהערנעכטען איז אַ גאַנצער טראַנספּאָרט פוהרען געפאָהרען מיט האָלץ אונטער אַ פּאָליצײ־וואַך, די פויערים זענען דאָך אויף זיי אָנגעפאַלען. די פּאָליצײ האָט געשאָסען אין דער לופט, אָבער דער המון האָט אָנגעגריפען די פּאָליציאַנטען. דעמאָלט האָבען די פּאָליציאַנטען נאָכאַמאָל אויסגעשאָסען און אויפ'ן אָרט פון דער געשעהעניש זענען געבליבען 6 טויטע און 20 שווער־פערוואונדעטע. אויפ'ן אָרט פון טראַגישען געשעהעניש איז אַרויסגעפאָהרען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע.

יודען = פריינדליכע ערקלערונגען

פון נציב-העליון סער טשענסעלאָר.

ירושלים, 12 (יט"א טעלעגראַפיש). דער נציב-העליון סער טשענסעלאָר האָט בעזוכט די שטאָט־פערוואַלטונגען פון ירושלים און יפו, אויך די יודיש־אַראַבישע האַנדעלס־קאַמער. ענטפערענדיג אויף די בעגריסונגען, האָט דער נציב-העליון געזאָגט, אַז עס פרעהט איהם צו זעהן, ווי יודען און אַראַבער אַרבייטען פאַר'ן אויפבוי פון לאַנד און, אַז בלויז דורך צוזאַמענאַרבייט קאָן מען דערגרייכען דעם וואוילשטאַנד פון דער מדינה. בנוגע אַריבערטראָגען די באַהן־סטאַציע פון לוד קיין יפו, האָט סער טשענסעלאָר געזאָגט, אַז ער וועט זעהן דערצו מיטצוהעלפען, הגם דאָס איז פערבונדען מיט אַ הוצאה פון 275 טויזענד פונט.

אין תל-אביב איז סער טשענסעלאָר בעגריסט געוואָרען דורכ'ן שטאָט־פּרעזידענט דיזענהאָף. די שטאָט איז געווען שעהן דעקאָרירט. דער נציב העליון האָט ערקלערט, אַז די יודישע לייסטונגען אין א"י זענען אימפּאָנירענד. מ'דאַרף אָבער זעהען צו ערהאַבען נייע אַפּזאַץ־מערק פאַר'ן לאַנד און דערצו איז נויטיג צו רעדוצירען די פּראָדוקציע־קאָסטען. ער האָט צוגעזאָגט צו אונטערשטיצען די יודישע ראַסע אין א"י, זי זאָל קאָנען געניסען פון דער פרייהייט, וועלכע איז איהר געגעבען געוואָרען דורך ענגלאַנד. וועגען דעם, אַז יודישע אַרבייטער זאָלען זיין בעשעפטיגט ביים פּאָרט־בוי אין חיפה, האָט סער טשענסעלאָר צוגעזאָגט זיך צו בעמיהען.

Dr.
Rachela Lewi
פאַנסקא 24, טעל. 42-72
צוריקגעקעהרט
אויפנאַהם־שעה'ן פון האַלב 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

נעכטיגע זיצונג פון סענאט.

וואַרשאַ, 12. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סענאַט. ס'איז בעטראַכט געוואָרען דער פאָרשלאַג וועגען אָפּלעגען די רעאָרגאַניזאַציע פון געריכטס־וועזען אויף אַ יאָהר. דער פאָרשלאַג איז אַדורכגעפאַלען, די אוקראַינישע סענאַטאָרען האָבען אַריינגעטראָגען אַ דרינגענדען פאָרשלאַג וועגען די בלוטיגע געשעהענישען אין זשולקיעוו.

רבנים אין רוסלאנד בעטען הילף

וויען, 12. (י. ט. א. טעלעגראַפיש). אין אָרגאַן פון „אגודת ישראל" איז פּערעפענטליכט אַ אויפרוף פון רבנים אין רוסלאַנד. די רבנים בעקלאָגען זיך אויף דעם שווערען מאַטעריעלען מצב, אין וועלכען זיי לעבען און בעטען הילף דורך שיקען זיי מאַשינען אויף איינאָרדנען האַנדווערקער־ווערקשטעלען.

כּאָרוואטען געגען דער דיקטאטור.

זיי וועלען זיך נישט לאזען אַסימילירען דורך די סערבען.

בודאַפּעשט, 12 (ספּ. טעל.) דער אָנפיהרער פון די כּאָרוואַטען אין יוגאָסלאַוויען ד"ר מאַטשעק האָט ערקלערט, אַז די כּאָרוואַטען האַלטען, אַז די דיקטאַטור איז איינגעפיהרט געוואָרען נאָר, כּדי צו דערשטיקען די כּאָרוואַטישע נאַציאָנעלע בעוועגונג. די 3 כּאָרוואַטען וואָס געפינען זיך אין איצטיגען קאַבינעט געהערען נישט צו די כּאָרוואַטישע פּאַרטייען. דאָס בעשטימען אַלס פינאַנס מיניסטער איינעם פון די דאָזיגע כּאָרוואַטען איז אַ פּשוט'ע פּראָוואָקאַציע. יוגאָסלאַוויען וויל אַזוי־אַרום בעקומען אַ הלואה. אַלע ידיעות, אַז די כּאָרוואַטען זענען צופרידען מיט דער דיקטאַטור זענען פאַלש. די כּאָרוואַטען וועלען זיך בשום אופן נישט לאָזען אַסימילירען פון די סערבען.

קאמף געגען אנטיסעמיטיזם אויף די הויכשולען

פּאַריז, 12 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אין בענוויל נעבען פּאַריז איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון דער אינטערנאַציאָנאַלער סטודענטען־דינסט. ס'האָבען זיך בעטייליגט 48 דעלעגאַטען, דערונטער 23 יודען. עס זענען אַרומגערעדט געוואָרען די פערשידענע ערשיינונגען פון אַנטיסעמיטיזם אויף די הויכשולען און די מיטלען דעם אַנטיסעמיטיזם צו בעקעמפען. וועגען „נומערוס קלאַוזוס" זענען קיין בעשלוסען נישט אָנגענומען געוואָרען, ווייל אין לויפענדען יאָהר וועט זיך מיט דער פראַגע פערנעהמען די קאָמיסיע פאַר אינטעלעקטועלע צוזאַמענאַרבייט ביים פעלקער־בונד.

יוגענד-סעקציע
ביי „פועלי אמוני ישראל"
לאדז, ווסכאַרניא 66.

היינט, זונטאָג, פ' בא (דעם 13. יאַנואַר ד.י.), 8 אין אָוונט קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל
ווסכאָדניאַ 66, אַ גרויסער

יוגענד = מיטינג

א.ד.ט. „די יוד. אַרבייטער = יוגענד און קאַמף פאַר איהר עקזיסטענץ"

אַרויסרעדען וועלען די ח"ח: דוד באַמאַץ, פאַלעק לאַנדענבערג, יצחק זילבערבערג, פּ. אַלטמאַן, נ. נוסבוים און אַנד.
3978 איינגאַנג פאַר אַלע!

גאַנץ לאָדז וועט זיך טרעפען ד. 1. פעברואַר ד.י. אויף שענקעוויטשאַ 54 אויף „אַ נאַכט" דער „רידיוערא"

Cukiernia „ESPLANADA"
פּיעטריקאָווער 100, טעל. 11-92
עמפּפעהלט פּאַנטשקעס = אַנאַנאַסען אויף קאַרנאַוואַל
נעהמט אָן בעשטעלונגען אויף קוכען, מאַרטשען, באַבעס און אַלערליי קאַנדיטאַר־אויסאַרבייטונגען.
אייגענע ווערקשטעל / אייגענע אויסבאַקונג / פּערקויף אויסער דער קאַנדיטאָריי.
3770

ווילסטו גליקליך ווערען?
קויף אַ לאָס־דאַלאַרבקע. הויפּט־געווינס
40.000 דאָלאַר אָדער 4 פּראָצ. אינוועסטיציע־הלואה הויפּט־געווינס 2.000.000 זל.
אויף ראַטעס.
ביי אַ קליינער איינצאָלונג קאָנסטו שוין געניסען פון געווינס, וואָס ווערט גלייך אויסגעצאָלט. צו פערשפּילען איז נישטאָ!
אַלטשטאַטישע פאָלקס־קאַסע, פּלאַץ־קאַשציעלני 4

די שטייער=לאסט איז צו גרויס

דאס אנערקענען אלע רעדנער אין דער ביודזשעט-קאמיסיע.

וואַרשאַ, 12. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אויף דער פרייטאָגדיגער זיצונג פון דער ביודזשעט־קאָמיסיע איז בעטראַכט געוואָרען דער ביודזשעט פון פינאַנץ־מיניסטעריום.

דער רעפערענט האַלונסקי (רעגירונגס־בלאָק) האָט אָנגעוויזען, אַז דער געלד־מאַנגעל איז נישט קיין רעזולטאַט פון ווירטשאַפטליכען קריזיס נאָר פון דער צו גרויסער ענטוויקלונג פון ווירטשאַפטליכען לעבען.

דער רעפערענט האָט ווייטער אָנגעוויזען, אַז דער שטייער־סיסטעם מוז ווייטער געענדערט ווערען, ווייל ער בעלאַסטעט נישט גלייכמעסיג פערשידענע בראַנזשעס. דער גרונד־שטייער מוז געהעכערט ווערען.

די סומע פאַר שטראָף און פערלענגטע שטייערן וועלכע איז פרעלימינירט געוואָרען אויף 20 מיליאָן זלאָטים האָט פאַקטיש געגעבען העכער 40 מיליאָן, מ'מוז פערקלענערען דעם פראָצענט־זאַץ פאַר פערלענגטע שטייערן, ווייל דאָס פערטייערט די דיסקאָנטאָ. די סומע פון שטייערן אויף יעדען צאָהלער איז ש גרויס.

מ'טאָר אָבער נישט אָפּשוואַכען די עקזעקוציעס ווייל אויף די שטייערן שטיצט זיך דאָס גלייכגעוויכט פון ביודזשעט.

מ'מוז ענדערען דעם שטייער־סיסטעם, דאָס ווייסען אַלע, אויב די לאַסט וועט גלייכמעסיג צולעגט ווערען, וועט די בעפעלקערונג גערן צאָהלען דאָן געהט דער רעפערענט איבער צו די מאָנאָפּאָל־פראַגען און ווייזט אָן אויף פעהלערן אין דער אַדמיניסטראַציע.

רעפּ. ריאַמאַנט ווייזט אָן, אַז יעדער געזעץ ווערט אויסגענוצט דורך די בעאַמטע צו פּאָליטישע צוועקען, מ'צווינגט די בירגער צו שטימען פאַר די רעגירונגס־ליסטעס, אויך דער ביודזשעט קען אויסגענוצט ווערען דורך דעם שטייער־בעאַמטען אַלס שרעק־מיטעל צו ברעכען דעם ווילען פון די וועהלער.

איך פיהל מיך אַליין שולדיג אין איינפיהרען די מאָנאָפּאָלען. איך האָב מיר אָבער גאַנץ אַנדערש פאָרגעשטעלט, איך האָב נישט געטראַכט, אַז זיי װעלען רואינירען די עקזיסטענץ פון פיל מענשען, און די רעגירונג וועט אַפילו נישט פרובען צורעכט צו מאַכען די עולות.

דער פינאַנץ־מיניסטער טשעכאָוויטש שטעלט זיך לענגער אָפּ אויף דעם שטייער־סיסטעם און ערקלערט צום סוף, אַז ס'איז אמת, אַז דאָס דאַרף ווערט פריוויליגירט און מ'דאַרף העכערען דעם גרונד שטייער אויף 100 פּראָצענט, דער אומזאַץ־שטייער אויף רעטייל־האַנדעל דאַרף פערקלענערט ווערען.

ס'וואָלט געווען זעהר לייכט, זאָגט דער מיניסטער צו פערקלענערען די שטייערן, אָבער איך מוז מיך רעכענען מיט'ן ביודזשעט. אַלץ קען געמאַכט ווערען נאָר בהדרגה.

וואַרשאַ, 12. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער ביודזשעט־קאָמיסיע איז רעפּ. ראָזמאַרין (יוד. קאָלאָ) אַרויסגעטרעטען מיט אַ גרויסער רעדע וועגען ביודזשעט פון פינאַנץ־מיניסטעריום. רעפּ. ראָזמאַרין האָט אָנגעוויזען אויף דעם מאַנגעל אין מזומן געלד און ערקלערט, אַז די סכנה שטאַמט נישט פון דער צו שנעלער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג, נאָר פון דעם צו גרויסען ביודזשעט, די בעציהונג פון דער מלוכה צום בירגער איז אַ נישט־דערלאָזבאַרע, דער בירגער ווערט בעטראַכט ווי אַ פרעמדער. דער רעדנער רעדט וועגען דעם אונגעהויערען אומזאַץ־שטייער און ווייזט אָן אויף דער אונאָרמאַלער אַר־בייט פון די רעקרוט־ס־קאָמיסיעס. אין לעמבערג למשל, בעטראַכט די קאָמיסיע 50 רעקורסען אין אַ שעה, אויף דער פּראָווינץ 80 רעקורסען אין אַ שעה, ווען ס'קומט אַן אַדוואָקאַט וואַרפט מען איהם אַרויס אָדער מ'לעגט אויף איהם אַרויף שטייערן.

רעפּ. ראָזמאַרין ציטירט דאַן אַ בריף פון נאַרוואָרנער סטאַראָסטא צום פינאַנץ־אַמט, אַז מ'זאָל אָפּנעהמען די קאָנצעסיע ביי יודען, וועלכע האָט בעת די וואַהלען נישט געשטימט פאַר'ן איינסעל נאָ רפאַר נומער 17. רעפּ. ראָזמאַרין ציטירט אויך דעם נומער פון סטאַראָסטאס בריף.

רעפּ. ראָזמאַרין ווייזט אויך אָן אויף דעם אַנטיסעמיטיזם אין טאַבאַק־מאָנאָפּאָל, וואו ס'ווערען אַרויסגעוואָרפען אַלע יודישע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע.

מיניסטער טשעכאָוויטש פערלאַנגט דאַן פון רעפּ. ראָזמאַרין, אַז ער זאָל איהם אָנגעבען נענויע איינצעלהייטען וועגען דעם בריף פון נאַרוואָרנער סטאַראָסטא.

רעפּ. ריאַמאַנר רעדט אַרום דעם בריף פון פּרעמיער באַרטעל, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז דער פּרעמיער האָט גאָרנישט צוגעזאָגט צוצושטעלען די צונאָב־קרעדיטען פון פּאַראַיאַהרינגען ביודזשעט צו דער צווייטער לעזונג פון איצטיגען ביודזשעט.

רעפּ. ריאמאנט זאָגט, אַז ווען ס'האָט זיך נעהאַנדעלט וועגען די דאָזיגע צונאָב־קרעדיטען האָבען זיך אין די סיים־קולואַרען אַרומגעדרעהט פערשידענע מענשען און האָבען געזאָגט, אַז דער פּרעמיער געפינט זיך אין אַ שווערער לאַגע און מ'דאַרף איהם אַרויסהעלפען, מ'האָט איהם טאַקע אַרויסגעהאָלפען, אָבער מע זאָגט דערמיט דורכגעפאַלען.

וואַרשאַ, 12. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נאָך דער זיצונג פון דער קאָמיסיע האָט פּרעמיער באַרטעל צוגעשיקט אַ בריף צו רעפּ. ריאַמאַנט, אַז ער זאָל אָנרופען די נעמען פון די מענשען, וועלכע האָבען אין די סיים־קולואַרען ערקלערט, אַז דער פּרעמיער געפינט זיך אין אַ שלעכטער לאַגע.

קאנפערענץ פון פרעמיער מיט'ן סיים-מארשאלעק.

וואַרשאַ, 12. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט בייטאָג איז פּרעמיער באַרטעל געקומען אין סיים און האָט קאָנפערירט מיט'ן מאַרשאַלעק דאַשינסקי. די קאָנפערענץ האָט געדויערט אַ לענגערע צייט און איז געווען געווידמעט די סיים־אַרבייטען אויף דער נאָהענטסטער צייט.

עקסקורסיע אין „ישיבת חכמי לובלין".

לובלין, 12. (טעלעפאָניש) פרייטאָג איז פאָרגעקומען אַ פּרעסע־עקסקורסיע אין דער ניי־אויפגעבויטער „ישיבת חכמי לובלין". ביי דער באַהן האָט די עקסקורסיאַנטען אָפּגעוואַרט דער שעפער און גרינדער פון דער ישיבה הרב שפּירא, וועלכער האָט געהאַלטען אַ גרויסע רעדע וועגען דער ישיבה. דאַן האָבען די עקסקורסאַנטען בעזוכט דעם ריזיגען 5 שטאָקיגען בנין פון דער ישיבה מיט דעם אינטערנאַט פאַר 500 בחורים, דעם פּלאַץ פאַר דעם בוי, וואָס האַלט 35,000 קוואַדראַט איילען האָט געשאָנקען דער בעקאַנטער לובלינער פּילאַנטראָפּ שמואל אייכענבוים.

אין דער ישיבה געפינט זיך אויך אַ פּרעכטיגער מאָדעל פון בית־המקדש וואָס איז געמאַכט געוואָרען דורך אַ געוויסען ווייינטרויב פון לאָדז.

דעם גרעסטען טייל פון געלד פאַר דעם בוי (53 טויזענד דאָלאַר) האָט געגעבען אַמעריקא. די זאַמלונגען זענען נאָך נישט געענדיגט.

געהייסען זיך שפּילען דעם טרויער-מארש

און ביי דעם לעצטען אַקאָרד געשטאָרבען.

פּאַריז, 12 (ספּ. טעל.) מיט דעם פייערליכען קאָנצערט אין גאַנדאַוואַ האָט נעכטען אָוועָנד דירינירט דער קאָמפּאָזיטאָר וואַן האָווע. אין אַ געוויסען מאָמענט איז דעם דיריגענט נישט גוט געוואָרען און ער האָט געפיהלט, אַז די כוחות געהען איהם אויס, ער האָט איבערגעריסען דעם קאָנצערט און געבעטען דעם אָרקעסטער צו שפּילען דעם טרויער־מאַרש. ביי דעם לעצטען אַקאָרד איז דער דיריגענט געפאַלען אַ טויטער.

פּראָפּ. קזשיזשאַנאָווסקי וועט נישט רעפּערירען דעם ביודזשעט

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש) דער גענעראַל רעפּערענט פון ביודזשעט פּראָפּ. קזשיזשאַנאָווסקי האָט געמאָלדען דעם פּרעזעס פון דער ביודזשעט־קאָמיסיע דעפּ. בירקא, אַז ער זאָגט זיך אָפּ צו רעפּערירען דעם ביודזשעט.

ווי מ'שמועסט זאָל פּראָפּ. קזשיזשאַנאָווסקי אינגאַנצען רעזיגנירען פון זיין סיים־מאַנדאַט.

קיין שום ענדערונגען אין דער רעגירונג.

וואַרשאַ 12 (טעלעפאָניש) דאָס פּרעזידיום פון מיניסטאָרען־ראַט לייקענט אָפּ אַלע קלאַנגען וועגען ענדערונגען אין צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג.

צאָל אויף האָלץ

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש) אויף דער זיצונג פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויפצולעגען צאָל ביים אַרויספיהרען פון רויה האָלץ.

„דווא גראשע" באנקראט.

וואַרשאַ 12 (טעלעפאָניש) די „2 גראָשע" האָט זיך ערקלעהרט פאַר באַנקראָט. ווי בעוואוסט איז די דערמאָנטע צייטונג לעצטענס געוואָרען אַ אָרגאַן פון דער סאַנאַציע.

שרעקליכע היצען אין אויסטראַליען

לאָנדאָן, 12. (ספּ. טעל.) לויט ידיעות פון אויסטראַליען, הערשען דאָרט שרעקליכע היצען. נעבען אדעלציידי האָבען אויסגעבראָכען, צוליב די מורא'דיגע היצען, גרויסע שרפות.

ערב דעם דייטש-פּוילישען האנדעלס-אָפּמאַך.

ענטגילטיגע פאַרשלאַגען פון דער פּוילישער רעגירונג.

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער פּאָרזיצענדער פון דער דייטשער דעלעגאַציע צו די האַנדעלס־אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען ד"ר הערמעס איז אַרויסגעפאָהרען קיין בערלין. ד"ר הערמעס האָט איצט מיטגעפיהרט ענטשידענע פאָרשלאַגען פון דער פּוילישער רעגירונג, וואָס וועלען מעגליך מאַכען ענדליך צו שליסען דעם דייטש־פּוילישען האַנדעלס־טראַקטאַט.

אנטי-יאפּאנישע-אקציע אין כינא.

רעוואָלוציע אין מאנדזשוריען לטובת דער נאנקינער רעגירונג.

לאָנדאָן, 12 (ספּ. טעל.) אין מאַנדזשוריען איז ענטגילטיג פאָרגעקומען אַ איבערקעהרעניש לטובת די נאַנקינער רעגירונג. ס'קומען פאָר אונאויפהערליכע מאַניפעסטאַציעס געגען יאַפּאַן. אין האַנקאַו שטרייקען צעהן טויזענט אַרבייטער, וועלכע פאָדערן צוריקצוציהען דאָס יאַפּאַנישע מיליטער פון האַנקאַו, מאָרגען זאָל אויסברעכען אַ גענעראַל־שטרייק, אין שאַנכיי שטרייקען 40 טויזענד אַרבייטער. אין טאָקיאָ איז צוליב דער דאָזיגער אַקציע שטאַרק בעאונרוהיגט.

פּעקין, 12 (אַטע). די כינעזישע דעמאָנסטראַנטען האָבען געוואָלט זיך אַריינרייסען אין דער יאַפּאַנישער געזאַנדשאַפט. יאַפּאַן האָט אַרויסגעזוצט אַ פלאָט־אָפּטיילונג אויף דער יבשה.

א גאנצער נביא...

מוסאָליני'ס נביאות.

בודאַפּעשט, 12 (ספּ. טעל.) מוסאָליני האָט אין אַנ'אינטערוויאו מיט אַנ'אַמעריקאַנישען זשורנאַליסט ערקלערט, אַז אין יאָהר 1935 וועלען רייף ווערען די בעדינגונגען, וועלכע וועלען מעגליך מאַכען צו ענדערען די מאַפּע פון אייראָפּאַ. אונגאַרן, למשל, מוז בעקומען פיל הנחות.

קעניג אמאנולאה רעזיגנירט פון די רעפאָרמען

דעלהי, 12 (ספּ. טעל.) אין אַפגאַניסטאַן דויערט ווייטער דער קאַמף מיט די אויפשטענדיגע. קיין קאַבול זענען אָנגעקומען פערשטאַרקונגען פון קאַנדאַכאַר.

אַ האַלב אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון קאַבול מעלדעט, אַז דער קעניג האָט רעזיגנירט כמעט פון אַלע רעפאָרמען.

קליישען

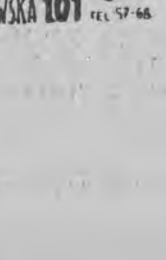

דרוקעריי, פערלאַגען, רעקלאַמען

פערטיגט אויס

GALWANO" PIOTRKOWSKA 101 TEL. 57-66

KLISZ „

ד"ר פאול נאטאן ביי סטאָליפּין'ען.

אַנ'עפּיזאָד פון ד"ר נאַטאַנ'ס ביאָגראַפיע.

בערלין (י.ט.א.) דער בעקאַנטער דייטשע פּובליציסט ד"ר ערנסט פעדער האָט איצט פערעפענטליכט אַ ביאָגראַפיע פון בעקאַנטען יודיש־דייטשען פּאָליטיקער און פילאַנטראָפּ, מיטגרינדער פון „הילפספעראיין פון דייטשע יודען" דר. פאול נאַטאַן, וועלכער איז געשטאָרבען אין יאָהר 1927.

דר. פעדער צייכענט דאָס לעבען און ווירקען פון דר. נאַטאַן און ברענגט זעהר אינטערעסאַנטע עפּיזאָדען פון ד"ר נאַטאַנ'ס רייזעס קיין רוסלאַנד נאָך די יודישע פּאָגראָמען. דר. נאַטאַן האָט דעמאָלס בעזוכט קישינעוו, האָמעל און אָדעס. און געהאַט געשפּרעכען מיט די פּרעמיערען וויטע און סטאָליפּין.

אין אויגוסט 1908 האָט דר. נאַטאַן בעזוכט סטאָליפּינ'ען אין זיין זומער־וואוינונג הינטער פּעטערבורג. דר. נאַטאַן האָט בעטאָנט אין משך פון געשפּרעך מיט סטאָליפּינ'ען, אַז ער אַלס אויסלענדער, האָט נישט קיין רעכט צו רעדען אין נאָמען פון די רוסישע יודען. ער קען בלויז איבערגעבען וואָס מען רעדט אין אויסלאַנד וועגען די בעציהונגען פון דער רוסישער רעגירונג לגבי דער יודישער בעפעלקערונג.

דערויף האָט בעמערקט סטאָליפּין, אַז די פריהערדיגע רוסישע רעגירונגען זענען בעגאַנגען פיל אומגלויבליכע נאַרישקייטען. עס איז זעלבסט־פערשטענדליך, אַז עס מוז קומען אַ פולשטענדיגע עמאַנציפּאַציע פון רוסישען יודענטום. דאָס קאָן אָבער געשעהן לאַנגזאַם און ביי דער מיטהילף פון דער דומאַ.

נאַטאַן: אָבער עס געשעהען דאָך פערשידענע פאַקטען אויך אָהן דער דומאַ. עס האַנדעלט זיך איצט וועגען דרינגענדע פאָדערונגען פון דער גערעכטיגקייט.

סטאָליפּין: איך האַנדעל דורכאויס לויט רעכט און גערעכטיגקייט.

נאַטאַן ווייזט אָן אויף די פּאָגראָמען.

סטאָליפּין: דאָס איז נישט קיין בעוויז, אַז די רעגירונג האַנדעלט נישט יושר'דיג לגבי יודען.

נאַטאַן: די עפענטליכע מיינונג פון דער ציוויליזירטער וועלט איז איבערצייגט, אַז די יודען געפינען נישט קיין יושר מצד דער רעגירונג.

סטאָליפּין: זאָל מען מיר מיטטיילען וועגען אַזאַ פאַל, און איך וועל אָננעהמען מיטלען.

אין צוויי טאָג אַרום האָט נאַטאַן געהאַט אַנ'אודיענץ ביים רוסישען פינאַנץ־מיניסטער קאָקאָווצעוו. אויך ער האָט ווי סטאָליפּין פלומרשט „געשטוינט", ווען נאַטאַן האָט איהם איבערגעגעבען פאַקטען, וואָס בעווייזען, אַז די רעגירונג איז שולדיג אין די צרות, וואָס די רוסישע יודען שטעהען אויס. קאָקאָווצעוו האָט אָבער נישט געהאַט דערויף וואָס צו ענטפערען.

אין עטליכע טעג אַרום ווערט נאַטאַן ווידער אויפגענומען דורך סטאָליפּינ'ען. 12 שעה נאָך דעם געשפּרעך איז די זומער־וואוינונג, אין וועלכער עס איז פאָרגעקומען די צוזאַמענקונפט, אויפגעריסען געוואָרען אין דער לופטען. סטאָליפּין איז נישט געווען דעמאָלסט אַנוועזענד. עס זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען סטאָליפּינ'ס קינדער און אַנדערע פּערזאָנען.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע.

הײלונג מיט קווארץ־שטראַהלען און דיאַטערמיע

DZIELNA 9 (Narutowicza), tel. 28-98.

נעמט אָן פון 8–10 און פון 5–8, פרויען פון 3–4

ווארטע זאַל פאַר פרויען.

עטאַטיזם
פון „ווירטשאַפטליכען פראָנט"

סיי אין דער פּראַקטיק, סיי אין דער טעאָריע קומט שוין זייט אַ לענגערע צייט פאָר אַ קאַמף צווישען צוויי גרונד־געדאַנקען פון פּוילישען ווירטשאַפטליכען לעבען: וואָסער ראָלע דאַרף שפּילען די מלוכה אין דער אויסגעשטאַלטונג פון דער פּוילישער ווירטשאַפט? צי דאַרף די מלוכה פערנעהמען וואָס ווייטער אַלץ מעהר צווייגען פון עקאָנאָמישען לעבען, אָרגאַניזירען זיי אויף מלוכה־יסודות, אָדער עס דאַרפען געלאָזט ווערען פרייע הענד פאַר דער אינדיווידועלער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג? קורץ גערערט: עטאַטיזם, אָדער פרייע אינדיווידועלע ווירטשאַפט?

די דיסקוסיע איז ווייט אַרויס פון די טעאָרעטישע ראַהמען. אין ד ירייהען פון די רעגירונגס־קרייזען בעקומט אַלץ מעהר די השפעה די ריכטונג פון דעם אַזוי גערופענעם „ווירטשאַפטליכען פראָנט", וועלכער איז פאַר דעם, אַז די מלוכה זאָל אַריינעהמען אין איהרע הענד אַלץ מעהר ווירטשאַפטליכע געביטען. די ראָזיגע ריכטונג שלאָגט זיך אַרורך אַ וועג אין דער פּראַקטיק, וועלכע דריקט זיך אויס אין דעם, וואָס די מלוכה נעמט איבער פערשידענע אונטערנעהמונגען, מאָנאָפּאָלען או"וו.

די שטרעבונג פון „ווירטשאַפטליכען פראָנט" איז אַז די מלוכה זאָל קאָנצענטרירען אין איהרע הענד אַלע מיטלען און איינפלוסען, וועלכע האָבען אַן אַנטשיידענע ווירקונג אין ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד. דער אידעאַל פון דער ריכטונג איז, אַז די מלוכה זאָל ווערען, אַזוי צו זאָגען, דער גענעראַל־אונטערנעהמער אויף אַלע געביטען און זאָל נאָר אין געוויסע פאַלען אָנקומען צו דער הילף פון פּריוואַטע אונטערנעהמונגען און קאַפּיטאַלען, האָבענדיג איבער זיי גלייכצייטיג די אויפזיכט און קאָנטראָלע.

דער „ווירטשאַפטליכער פראָנט" שטרעבט נישט נאָר אויסצובויען די שוין עקזיסטירענדיגע מלוכה־אונטערנעהמונגען, נאָר אויך צו שאַפען נייע, און דאָס נישט בלויז אין אַזעלכע צווייגען פון דער פּראָדוקציע, וואו די פּריוואַטע איניציאַטיוו האָט זיך שוואַך אַרויסגעוויזען, נאָר אויך אויף אַזעלכע געביטען, וואו די פּריוואַטע אונטערנעהמונגס־קראַפט אַרבייט שוין פון לאַנג און מיט ערפאָלג. אַזעלכע מלוכה־אונטערנעהמונגען, וועלכע וואָלטען עקזיסטירט פּאַראַלעל צו די פּריוואַטע, וואָלטען געהאַט דעם ציל ביסלעכווייז די פּריוואַטע אינגאַנצען צו בעזייטיגען פון פּלאַץ, פאַר די פּריוואַטע אונטערנעהמונגען וואָלט געווען זעהר שווער אויסצוהאַלטען די קאָנקורענץ פון די מלוכה'שע, וועלכע וואָלטען דאַך אין אַלע הינזיכטען געוואָרען פּריווילעגירט. דער רעזולטאַט דאַרף זיין, אַז די פּאַראַלעלע פּריוואַטע אונטערנעהמונגען זאָלען ביסלעכווייז ליקווידירט און אויסגעקויפט ווערען דורך דער מלוכה.

דאָס איז אין אַ בעדייטענדער מאָס די פּאָליטיק פון די גרויסע קאַפּיטאַליסטישע טרעסטען, אויך די טרעסטען פיהרען אַ געוואַלדיגען קאָנקורענץ קאַמף מיט קלענערע אונטערנעהמונגען און שלינגען זיי סוף כל סוף איין. אין דעם פאַל שפּילט די ראָלע פון די טרעסטען די מלוכה גופא, וועלכע האָט נאָך דערצו צו איהרע צוועקען דעם גאַנצען אַרסענאַל און אַפּאַראַט פון מלוכה־מיטלען, פיסקאַלע, געזעלשאַפטליכע, אַרבייטס־געזעצגעבונג א. אַז. וו.

די געגנער פון אַזאַ פערמלוכה'ען פון ווירטשאַפטליכען לעבען — און געגנער זענען די ווירטשאַפטליכע קרייזען, וועלכע זעהען אין די עקאָנאָמישע שטרעבונגען פון דער מלוכה אַן אָפענזיווע געגען זייערע אינטערעסען — רוקען אַרויס געגען דער אידעאָלאָגיע און פּראַקטישע שטרעבונגען פון „ווירטשאַפטליכען פראָנט" אַ רייהע אַרגומענטען. דער ענטגילטיגער ציל פון עטאַטיזם, זאָגען זיי, איז אַזוי צו אָרגאַניזירען דעם מלוכה־אַפּאַראַט דורך פערשידענע אַמטען, מאַכען איהם אַזוי פּרעציז און עלאַסטיש, אַז אין יעדער ערשיינונג פון ווירטשאַפטליכען לעבען זאָל צו יעדער צייט קאָנען קומען אַנ'אינטערווענץ פון דער מלוכה, אַ זדי מלוכה זאָל קאָנען זיין די דאָמינירענדע, אַקטיווע קראַפט. אָט דעם ציל איז אונמעגליך צו דערגרייכען, ווייל דאָס דאַרף ברענגען דערצו, אַז אַלע בירגער זאָלען פערוואַנדעלט ווערען אין אויטאָמאַטען, וואָס זאָלען זיך בעוועגען לויט דער געהעריגער און גוטער איניציאַטיוו פון דער רעגירונג. די געגנער ווייזען אָן אויפ'ן ביישפּיל פון אַנדערע לענדער, וועלכע האָבען דערגרייכט אַן אונגעהויערע ענטוויקלונג און וואוילשטאַנד אַ דאַנק דער אָנשטרענגונג פון איניציאַטיוו, ענערגיע, וויסען און קראַפט פון די בעזונדערע בירגער, אָהן דער לייטענדער און רעגולירענדער האַנד פון דער מלוכה.

נישט אַריינלאָזענדיג זיך צו ווייט אין דעם שטרייט צווישען די געגנער און אָנהענגער פון עטאַטיזם, דאַרף אָנגעוויזען ווערען אויף דעם פאַקט, אַז די פערמלוכה'שונג פון אַלץ מעהר צווייגען פון דער ווירטשאַפט גראָבט נאָך מעהר אונטער די אומזיכערע און וואַקעלדיגע ווירטשאַפט פון דער יודישער בעפעלקערונג, די יודישע ווירטשאַפט, וועלכע שטיצט זיך אויף קליין־אינדוסטריע און האַנדעל, מוז אויטאָמאַטיש ליידען פון דער עקאָנאָמישער קאָנצענטרירונג אין גרויסע אונטערנעהמונגען, ווען מ'ניט נאָך אָבער צו, אַז אַ גרויסע ראָלע אין גאַנג פון עטאַטיזם שפּילט און וועט שפּילען די געזעלשאַפטליך־פּאָליטישע מלוכה־אינטערווענץ, די שטייערן־פּאָליטיק, די שטרעבונג ספּעציעל אַרויסצושטויסען יודען פון זייערע פּאָזיציעס, — דאַן האָבען מיר אַ מאַקסימענרע עקאָנאָמישע געפאַהר פאַר דער יודישער בעפעלקערונג. ווי פאַטאַל עס האָט זיך אָפּגערופען אויף די יודישע שיכטען די איינפיהרונג פון פערשידענע מאָנאָפּאָלען — דאָס האָבען מיר שוין געזעהען. וואָס מעהר פאַבריקאַנט, וואָס מעהר סוחר עס ווערט די מלוכה — אַלץ מעהר ווירטשאַפטליכע אָנהאַלטס־פּונקטען פערלירט די יודישע בעפעלקערונג.

ג.

דער בלוטיגער גענעראַליסימוס.
ניקאָלאַי־ניקאָלאַיעוויטש דער איניציאַטאָר פון יודען־גירוש.

(ספּעציעל פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט").

פון ה. שער.

דער נאָמען פון ערשט־וואָס פערשטאָרבענעם גרויספירשט ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש וועט אין דער יודישער געשיכטע בלי ספק פערשריבען ווערען מיט בלוטיגע אותיות. פאַר'ן יודענטום, בפרט פון פּוילען, ליטע און דער איצטיגער לעטלאַנד איז ער פערשריבען ווי אַ סימבאָל פון פּיין, צרות און אומענדליכער אכזריות. מיט איין פעדער־שטריך האָט ער אין משך פון עטליכע שעה אומגעבראַכט פון דער וועלט אונצעליגע יודישע לעבענס, רואינירט הונדערטער טויזענדער יודישע משפּחות און חרוב געמאַכט גאַנצע יודישע קהלות.

עס איז נישט קיין צופאַל, וואָס פאַר זיין נאָהענטסטען מיטאַרבייטער האָט ער זיך אויסגעוועהלט איינעם פון ד יגרעסטע שונאי־ישראל פון דעם צאַרישען רוסלאַנד — דעם גענ. יאַנושקעוויטש. ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש, גענ. יאַנושקעוויטש און דער „פערבאַנד פון רוסישען פאָלק" זענען געווען די יעניגע, וואָס האָבען אויסגעקלערט און געפּלאַנט צו מאַכען די מלחמה אַ מיטעל פאַר זייער ציל — חריב צ ומאַכען דאָס רוסישע יודענטום.

דער באָדען איז שוין געווען צוגעגרייט און פאַר דער מלחמה און אויף איהם איז נישט שווער געווען צו פערזייען אַ נייעם בלבול — אַז יודען וואונשען די רוסען אַ מפּלה. דעריבער פעראַטען זיי רוסלאַנד און שפּיאָנירען לטובת די דייטשע. עס איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז זיי האָבען געפונען אַ טרייסט אין די מיליטערישע מפּלות, וואָס צוזאַמען מיט דער רוסישער טעריטאָריע געהט אַריבער צום שונא. דעם דייטש. אויך אַ גרויסע צאָהל יודען, ווען דאָס שטעטעל ראָסיין (קאָוונער גוב.) איז איינגענומען געוואָרען פון די דייטשען, האָט די שוואַרץ־מאה'־דיגע צייטונג „נאָוואָיע ווערמיע" געשריבען, „אַז דאָס איינעמען פון ראָסיין — די הויפּט־שטאָט פון זאַמוט — איז כלל נישט קיין פערלוסט, מחמת ס'רוב פון די איינוואוינער זענען יודען. דער רוסישער פראָנט האָט זיך געצויגען דורך זאַמוט, ליטע, פּוילען, וואָלין, פּאָדאָליען, גאַליציען, בוקאָווינא און רומעניען — אַ שטח, אויף וועלכען עס האָבען געוואוינט אַרום 6 מיליאָן יודען, ה. ה. איבער אַ דריטעל פון די יודען פון דער גאַנצער וועלט.

געגען די מיליאָנען יודען האָט ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש באַלד ווי ער איז בעשטימט געוואָרען אַלס הויפּט־קאָמאַנדיר פון דער רוסישער אַרמיי, אַרויסגעשטעלט די משונה'דיגע און שענדליכע בעשולדיגונג, אַז זיי זענען שונאים פון פאָטערלאַנד — „דייטשע שפּיאָנען" א. אַז. וו.

דאָס רוסישע מיליטער האָט אָנגעהויבען ליידען שווערע מפּלות אויפ'ן פראָנט און מען האָט געדאַרפט בעקומען אַ „שעיר לעזאזל" אויף וועמען אַרויפצוואַרפען חטאים. און ווי תמיד האָט מען אויך דאַסמאָל אַלץ געוואָרפען אויפ'ן יוד.

2 חדשים נאָכ'ן אָנהויב פון דער מלחמה, דעם 25. סעפּטעמבער 1914, איז אין שטעטעל פּולאַווי (פּוילען) אויסגעהאָנגען געוואָרען אַ פעראָרדנונג, אַז די יודען מוזען אין משך פון 24 שעה פערלאָזען זייער וואוינאָרט. דאָס איז געווען דער ערשטער אָנזאָג פון גרויזאַמען גירוש, וועלכער האָט פערכאַפּט אַ גרויסע טייל פון די יודישע ישובים אויפ'ן גאַנצען שטח פון טויזענדער־קילאָמעטערדיגען פראָנט.

עטליכע חדשים שפּעטער, דעם 26־טען נאָוועמבער 1915, איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ בעפעהל אַרויסצושיקען פון פּלאָצקער גובערניע אַלע יודען. אמת, די גזירה איז צום גליק נישט פערווירקליכט געוואָרען, אָבער נישט צוליב דער שולד פון ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש און זיינע משרתים, נאָר מחמת די דייטשען האָבען איינגיכען אָקופּירט דעם גרעסטען טייל פון פּלאָצקער גובערניע.

דער גירוש האָט אין די ליבעראַלע רוסישע קרייזען ווי אויך אין אויסלאַנד אַרויסגערופען אַנ'אויפרעגונג און די העכערע מיליטער־מאַכט האָט אָנגעהויבען אַפּיסעל אָפּשוואַכען די שווערע גזירה. דאָס האָט אָבער נישט לאַנג אָנגעהאַלטען, דעם 27. אַפּריל איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ בעפעהל פון הויפּט־קאָמאַנדיר אַרויסצוטרייבען אַלע יודען פון אַ רייה קורלענדישע שטעט און עטוואָס שפּעטער — אין חודש מאי איז אַרויסגעגעבען געוואָרען די גזירה אויך אויף קאָוונע, יאַנאָווע, ווילקאָמיר פּאָניעוויעוש, פּאָסוואָל, סאַלאַנט א. א. די דאָזיגע שרעקליכע גזירה וועלכע האָט געטראָפען איבער 200,000 יודען האָט אַרויסגערופען אַ מהומה נישט נאָר צווישען רוסישען יודענטום נאָר אַפילו צווישען די אָרענטליכע קריסטען, וועמענס נשמה עס איז נאָך נישט געווען איינגאַנצען פערסמט מיט יודען־האַס. און כדי צו „בערעכטיגען" די נויטווענדיגקייט פון דער גזירה, האָט מען צוגעטראַכט די טרויעריג־בעריהמטע „מעשה נוראה" פון קוזשע.

דעם 5־טען מאי 1916 איז אין אָפּיציאָז פון צפון־פראָנט „נאָש וועסטניק" פערעפענטליכט געוואָרען פאָלגענדע ידיעה:

„ערב דעם 28. אַפּריל האָבען די דייטשען אָנגעגריפען דאָס שטעטעל קוזשע, נעבען שאַוועל. אין שטעטעל האָבען זיך געפונען איינגע אָפּטיילונגען פון 31־טען פּיאַטיגאָרסקער פוס־געהער־פאָלק. עס האָט זיך געטראָפען אַזוינס, וואָס האָט פאַר אונז ענטפּלעקט דעם שרעקליכען און מיאוס'ן פעראַט מצד די יודען צו אונזער חיל. בעת אונזערע מיליטער־אָפּטיילונגען זענען ווידער אַריינגעקומען אין שטעטעל, האָבען די יודען בעהאַלטען אין די קעלערן דייטשע סאָלדאַטען און דורך אַ שאָס האָבען זיי אונטערגעזאָגט דאָס שטעטעל. די דייטשען זענען פּלוצלינג אַרויס פון זייער בעהעלטעניש און האָבען בעשאָסען דאָס הויז, וואו עס זיך געפונען דער קאָמאַנדיר פון אונזער פאָלק, אַזאַ טרויעריגע פּאַסירונג ווייזט אונז ווי ווייט פאָרזיכטיג מען דאַרף זיין אין די ערטער, וואָס זענען שוין פערנומען פון שונא, און וואָס זענען ס'רוב בעזעצט פון יודען". די פּעטערבורגער טעלעגראַפען־אַגענטור האָט די דאָזיגע ידיעה פונאַנדערגעשיקט צו אַלע צייטונגען און צו אַלע געזעלשאַפטליכע און רעגירונגס־אינסטיטוציעס. די יעניגע רעדאַקטאָרען, וואָס האָבען געהאַט אַ ספק אין דער ריכטיגקייט פון דער ידיעה און האָבען איהר נישט געוואָלט אָבדרוקען, האָט מען געצוואונגען דאָס צו טון.

מיט דער הילף פון דער דאָזיגער ידיעה האָט מען אין לאַנד געשאַפען דעם איינדרוק, אַז דער גירוש איז געווען אַ נויטווענדיגקייט. עס מאַכט נישט אויס, וואָס די ספּעציעלע קאָמיסיע פון דער פערטער דומע בראש מיט א. פ. קערענסקי, וועלכע האָט אויסגעפאָרשט דעם ענין, האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער גאַנצער ענין איז פון אָנהויב ביז'ן סוף געווען אויסגעטראַכט. די מאַכט האָט די ידיעה

(ווייטער זעה 9־טע זייט).

יודישע נייעס און פּאַסירונגען אין סאָוויעט־רוסלאַנד
ווי זיי ווערען אָפּגעשפּיגעלט אין די דאָרטיגע יודישע און נישט־יודישע צייטונגען.

דער וואָלקענקראַצער פון כאַרקאָוו.

אין כאַרקאָוו איז אויסגעבויט געוואָרען אַנ'אינדוסטריע־הויז, וואָס פערמאָגט גאַנצע 14 שטאָק. דאָס איז דאָס גרעסטע הויז אין גאַנץ סאָוויעט־רוסלאַנד. דער דאָזיגער „וואָלקענקראַצער" איז דער שטאָלץ פון כאַרקאָווער אַרבייטערשאַפט און מען קאָן פערשטעהן די פרייד פון דעם יודישען בוי־אַרבייטער לייבע ראַקאָווסקי, וואָס דערצעהלט אין „שטערען":

„ווען איך קלעטער אַרויף אויף דעם 14־טען שטאָק פון דעם גרעסטען הויז אין ראַטען־פערבאַנד, און איך דערזעה, ווי אי ןדעם גאַנצען אַרום בויען זיך נאָך צעהנדליגער פיר־פינף־שטאָקיגע הייזער, — פיהלט אָן אַ פרייד מיין האַרץ פון די גרויסע נצחונות, וואָס מיר האָבען אָפּגעהאַלטען פאַר די איינע עלף יאָהר"....

באַרבאַרישער אַנטיסעמיטיזם אין סטאַלינגראַד.

ווי עס גיט איבער די מאָסקווער „איזוועסטיא" האָט אויף דעם מעטאַל־זאַוואָד אין סטאַלינגראַד (יעקאַטערינאָסלאַוו) פּאַסירט אַ ברוטאַלער אַנטיסעמיטישער אָנפאַל מצד דעם טעכנישען דירעקטאָר פון זאַוואָד, דעם אינזשענער סקריפּניק, אויף דעם יונגען יודישען אינזשענער קאַצענעלסאָן, בעת מען האָט בעהאַנדעלט פראַגען ווי אַזוי צו פערגרעסערען די פּראָדוקציע.

דער אינזשענער סקריפּניק, נישט מסכים־זייענדיג מיט די עצות פונ'ם אינזשענער קאַצענעלסאָן, האָט פּלוצלינג אַ כאַפּ געטאָן דעם יונגענמאַן פאַר דער ברוסט, איהם געגעבען עטליכע מאָל אַ זעץ אָן אושאַק פון דער טיר און איהם אַרויסגעוואָרפען פון קאַבינעט.

אין אַ וואָך אַרום איז קאַצענעלסאָן געשטאָרבען. איצטער ליאַרעמט דער גאַנצער זאַוואָד, בעקלאָגט דעם טויט פון דעם יונגען, בעגאַבטען יודישען אינזשענער, און מאַהנט אַ שטראָף פאַר דעם דירעקטאָר.

אָבער ווי האַרב די שטראָף זאָל נישט זיין, וועט שוין דער יונגער קאַצענעלסאָן דורך איהר תחית־המתים נישט אויפשטעהן.

דער קורסקער פּאָליציימייסטער—אַ קאָאָפּעראַטאָר אין מאָסקווע.

כמעט אַנ'עהנליכער פאַל איז פאָרגעקומען אין דער פערוואַלטונג פון דעם מאָסקווער „פּלאָד־ווינסאָיוז" (וויין־סינדיקאַט).

עס איז אַהין אַריינגעקומען, דערצעהלט דער „עמעס", צוליב איינגע ענינים, דער קורסקער יוד פערסיק. ער גיט אַ קוק, ערשט ביי איינעם פון די טישען זיצט זיינער אַנ'„אַלטער בעקאַנטער".... דער געוועזענער קורסקער פּאָליציימייסטער וואַינאָוו — מוראַטאָוו'ס רעכטע האַנד...

איז דעם יודען פשוט פינסטער געוואָרען אין די אויגען.

ער האָט פונדעסטוועגען נישט געגלויבט די איינגענע אויגען און איז אַוועקגעלאָפען אין דער פערוואַלטונג צו פרעגען, ווער איז דאָס דער פּאַרשוין, וואָס זיצט ביי יענעם טיש?

— דאָס איז וואַינאָוו, — האָט ער בעקומען אַ קורצען ענטפער.

האָט זיי דער יוד דערקלערט, ווער אָט דער וואַינאָוו איז, אָבער די פערוואַלטונג פון דער וויין־קאָאָפּעראַציע האָט זיך דאָס, קענטיג, ווייניג גענומען צום האַרצען, און דער געוועזענער פּאָליציי־מייסטער אַרבייט זיך ווייטער מעשה קאָאָפּעראַטאָר אין סאַמע צענטער פון דער „וועלט־רעוואָלוציע" — אין מאָסקווע.

ספר תורה אין אַ מוסולמאַנישען מעטשעט.

מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט זיך אומגעקעהרט צוריק די עקספּעדיציע פונ'ם „קאָמיטעט צו דערלערנען אויערבייזדשאַן" (קאַווקאַז).

די עקספּעדיציע האָט זיך אָנגעשטויסען אויף אַ גרויסען פעלקער־געמיש און מעהר קאַווקאַזער אומות אָדער שבטים האַלטען און איין בעריהמען זיך, אַז זיי שטאַמען פון יודען.

נאָך מעהר, איינגע פון זיי, וואָס זענען פּאַקטיש מוסולמענער, היטען אָפּ אַ סך יודישע מצוות און מנהגים.

אַזוי, למשל, האָבען די אַזוי־גערופענע „אכטער", וואָס וואוינען אין גרוזיע, אַ מוסולמאַנישען מעטשעט אין וועלכען עס איז אויך דאָ אַ ספר תורה... פרייטאָג פאַרנאַכט בענשען זיי ליכט. אַ צווייט באַרג־פאָלק דינט נאָך עד היום צום פייער, ווי צו אַ גאָט, האָבען אַ סך ווייבער און שלאָגען זיך מלקות אין יום־כיפּור.

אויך די אַנדערע שבטים, ווי אָסטינער, טשעטשענער, מינגרעלער און אַנדערע, פערמאָגען אין זיך אַ סך יודישע אייגענשאַפטען, און דאָס גאַנצע האַלטען זיך זייערס איז טיפּיש־יודיש.

וואָס איז נוגע די באַרג־יודען גופא, די אַזוי גערופענע טשופּוט־דאַג־יודען, אָדער „טאַטען", האַלטען זיי אין איין בעריהמען זיך, אַז זיי קומען אַהער פון פּאַלעסטינע און זענען די פּאַקטישע אייניקלעך פונ'ם „אַלטען ישראל".

ווי עס גיט איבער דער קאָרעספּאָנדענט פון „אָקטיאַבר", וועלכער האָט אַנטייל גענומען אין דער אויבענדערמאָהנטער עקספּעדיציע, האָט ער זיך אויפ'ן מאַרק אין דערבענט אָנגעשטויסען אויף איינעם אַ יודען אין אַ גרויסער פּאַפּאַכע, מיט פּאות און אַ שטריק אַרום די לענדען. דערזעהענדיג אין דעם קאָרעספּאָנדענט, אַז ער איז געוויס פון די „יעניגע". ד. ה., פון די קאָמוניסטען, — האָט ער צו איהם אָנגעהויבען שרייען:

„איהר פּטר'ט אונז די שולען. מען ראַווענט שוין נישט, די יונגער שמעקט נישט אַריין, דאָס האָט איהר אַלץ אָנגענומען!"

און ווי דער קאָרעספּאָנדענט קאָנסטאַטירט, האָט זיך די אַפּיקורסות אַריינגעכאַפּט אויך אַהין אַפילו, אין די פינסטערע ווינקעלעך פון קאַווקאַז. נישט געקוקט אויף חרם, וואָס קאָמסאָמאָלצעס און קאָמוניסטען זענען דאָרט פערהאַן נישט מעהר, ווי 2 פּראָצענט.

אויפ'ן מאַרק האָט זיך געוואָרפען אין די אויגען אַ גרויסער פּלאַקאַט, געשריבען אויף טאַטיש מיט יודישע אותיות. דער פּלאַקאַט האָט גערופען דעם עולם צו קומען אין קלוב אַריין, וואו עס וועט געהאַלטען ווערען אַ פאָרטראָג מיט אַ פילם.

אַזוי אַרום שליסען זיך אָן אָן דער יודישער קולטור נאָך אַ פאָר צעהנדליג טויזענדער יודען, וואָס זענען ביז דער רעוואָלוציע געווען לחלוטין אָפּגעפרעמדט פון דעם וועלט־יודענטום, כאָטש זיי צייגען זייער יחוס פון דעם „אַלטען ישראל", וואָס איז געשטאַנען אונטער באַרג סיני...

ד. טש.

צוויי יודישע לעבענס-דראמעס אין בעסעראביען.

א ברודער רעדט אפ דאס ווייב פון צווייטען ברודער און פיהרט זי קיין ווארשע אין א שאנד-הויז. — יודיש מיידעל בעגעהט זעלבסטמארד צוליב א קריסטליכען געליבטען.

דער בעקער ליבער פ-נוי האט מיט א פאר יאהר צוריק חתונה געהאט פאר זעהר א שעהן מיידעל, מיט וועלכער ער האט עטליכע יאהר געאכגאנגד געפיהרט א ליבע. עס רעדט זיך אזוי לייכט „חתונה געהאט", אבער נישט אזוי לייכט האט ער דערגרייכט זיין ציל... מיט גרינגע ווערים איז איהם אנגעקומען זיין נצחון איבער דעם שעהנעם מיידעל, וועלכע איז נאך דערצו געווען אויך זעהר א קלוגע און א כיטרע. זי האט געקענט פערדרעהען דעם קאפ נישט בלויז א געוועהנליכען בעקער-יונג, גאר אויך א סטודענט, אדער עטליכע סטודענטען מיט אמאל... א פרעהליכע, א גראציעזע, שטענדיג א לאכענדיגע, א לוסטיגע, א צאפלדיגע, האט זי מיט איהרע חן'עווודיגע מאניערען, כאטש זי שטאמט פון פשוט'ע עלטערן, געצויגען צו זיך די הערצער פון פיל יונגעלייט. און צווישען די אלע „געפאנגענע" אין נעץ פון איהר ליבע, איז אויך געווען ליבער פ-נוי...

ליבער איז געווען פערליבט אין סאניען איבער די אויערען... ער פלעגט נישט איין טאג אין דער וואך פערלאזען זיין ארבייט צוליב איהר, ווייל ער איז געווען אייפערזיכטיג און פלעגט זי שטענדיג נאכשפירען, צי געהט זי נישט מיט אימיצען אנדערש... סאניע ווידער, האט, ווי איהר שטייגער איז געווען, איהם צוגעלאזט צו זיך, נישט געקארגט פאר איהם קיין צערטליכקייטען און אזוי ארום איהם אריינגעצויגען טיף אין איהרע נעצען... צי האט זי איהם געליבט, איז שווער צו זאגען, ווייל אזוי האט זי זיך בענומען אויך מיט אנדערע...

אבער ליבער האט איהר דאך בעזיגט. אזוי, אלענפאלס, האט זיך איהם געקאנט אויסדוכטען... ער האט גע'פועל'ט ביי איהר זי זאל זיך מיט קיינעם מעהר נישט בעגעגנען, און געגוזען ביי איהר דאס ווארט, אז זי וועט נאר פאר איהם חתונה האבען. ער האט אבער בעגעגענט צוויי ערנסטע קאנקורענטען און גראדע דארט, וואו ער האט עס וועניגער פון אלעמען ערווארטעט. זיינע צוויי יונגע ברידערלעך, יאשע און אברהם, האבען זיך אויך געשארט צו איהר און פערפיהרט מיט איהר א ראמאן.

די ערשטע צייט האט ליבער זיך געמאכט נישט וויסענדיג... ווען ער האט אבער איין מאל בעמערקט ווי יאשע איז געגאנגען מיט סאניען אין נאס געארעמט, האט דאס איהם שוין גוט פערדראסען און ער האט בעשלאסען איין מאל פאר אלע מאל צו מאכען אן עגדע צו דער קאמעדיע.

אין אן אויפדערנאכט איז ער געקומען צו סאניען אהיים און געהאט מיט איהר אן ערנסטען געשפרעך... ער האט איהר ערקלערט, אז ווייטער אזוי קען עס נישט געהן, ווארים זיין הארץ וועט פלאצען פון פערדרוס און וועהטאג. זי מוז מאכען אן עגדע... דאס הייסט, חתונה האבען מיט איהם.

סאנע האט זיך גאר אויסגעלאכט און געענטפערט, אז אויב ער איז אזוי אייפערזיכטיג, וויל זי סיי-ווי פאר איהם נישט חתונה האבען... זי וויל נישט לעבען ווי א שקלאפין, נישט טארען רעדען קיין ווארט מיט קיינעם, נישט טארען קוקען אויף קיין פרעמדען יונגענמאן א. א. וו.

— אויב אזוי האט ליבער איהר געענטפערט, גיב איך דיר מיין ווארט, אז מעהר וועל איך שוין נישט זיין אייפערזיכטיג. און אין דעם זעלבען מאמענט זענען אנגעקומען ליבער'ס ברידער, יאשע און אברהם... סאניע איז זיי ענטקעגען געלאפען, ווי שטענדיג, א פרעהליכע, א מונטערע און זיי דערצעהלט פון ליבער'ס פערשפרעכונג מעהר נישט צו זיין אייפערזיכטיג

— וואס הייסט? און מיר זענען דען א פנים פון א שטיין? סאניעטשקא, מיר זענען אויך מבינים אויף א גוט שטיקעל סחורה... און אונזער ברודער וועט אונז מוחל זיין, וואס מיר האלטען אזוי שטארק פון אונזער קינפטיגער שוועגרין... נישקשה, מיר וועלען זיין חלק ביי איהם נישט צו נעהמען... נישט אמת, ליבער?

ליבער האט גאר נישט געענטפערט... ער איז געזעסען א פאר מינוט און באלד זיך אויפגעהויבען און אוועקגעגאנגען...

* * *

סוף-כל-סוף האט ליבער א נישט איבעריג גליקליכע חתונה געהאט מיט סאניע'ן.

אנשטאט דעם, וואס די פערהייראטע זאלען לעבען ווי א פאר פאלק, האבען זיי געלעבט ווי א דריי-פאלק. דאס הייסט, אז סאניע האט גלייכצייטיג געלעבט מיט אלע דריי ברידער... איהר מאן אבער האט דערפון נישט געוואוסט.

עס זענען פאראיבער א פאר יאהר נאך דער חתונה און ביי ליבער'ן אין הויז איז געווען אן אמת'ער גן-עדן און אויך אן אמת'ער גיהנם... פאר די ברידערלעך איז געווען א גן-עדן און פאר ליבער'ן — א גיהנם. סאניע איז געווארען צו איהם קאלטער און, פערקעהרט, צו די ברידער, בעזונדערס צו יאשע'ן, איז זי געווען שטארק נאהענט... עס האט אויסגעזעהען גלייך ווי זי וואלט נישט פאר ליבער'ן חתונה געהאט נאר פאר יאשע'ן.

אין א שעהנעם טאג, ווען ליבער איז אהיים געקומען פון דער ארבייט, האט ער געטראפען א שלאס אויף דער טיר פון זיין שטוב, א שכנה האט איהם ארויסגעטראגען דעם שליסעל און איבערגעגעבען, אז סאניע איז צוגעפאהרען צו איהר מומע אין א נאהענטען דארף און וועט קומען ערשט אין 8 טעג ארום.

ליבער'ן האט די בשורה געטראפען ווי מיט א קויל אין הארצען... ער האט גלייך פערשטאנען, אז דא איז עפיס נישט גלאטיג... מסתמא איז זי ערגעץ ענטלאפען... אבער מיט וועמען? וואוהין? איז עס מעגליך, אז זיין ברודער יאשע זאל ביי איהם אוועקקרויבען זיין ווייב? ער איז אוועק צו דער מוטער, ביי וועלכער יאשע האט געוואוינט און דארטען האט ער זיך דערוואוסט, אז יאשע איז נאך אין דער פריה אוועקגעפאהרען קיין טשערנאוויץ נאך סחורה... אזוי האט ער געזאגט דער מוטער פאר זיין אפפאהרען.

* * *

ליבער האט מורא געהאט, טאמער וועט ער נישט אוספיען זיי אנצויאגען, איז ער אריינגעגאנגען צום פאליציי-פרעפעקט און איהם דערצעהלט די גאנצע געשיכטע... ער האט איהם געבעטען אנגעהמען אלע מעגליכע מיטלען צו פערהאלטען דאס ענטלאפענע פאר... און ווירקליך, נאך איידער סאניע מיט יאשע'ן האבען בצוויזען ארויפצושטייגען פונ'ם וואגאן אין טשערנאוויץ, האבען זיי שוין אפגעווארט צוויי אגענטען, וועלכע האבען זיי ארעסטירט און אונטער א וואך פון א זשאנדארם זיי אפגעשיקט צוריק אהיים...

ליבער'ן האט מען אין פאליציי פערזיכערט, אז אויב נאר די ענטלאפענע זענען געפאהרען צו א גרעניץ-פונקט, וועט מען זיי זיכער פערהאלטען, און ער האט נישט וואס נאכצופאהרען זיי. דאך איז ער געפאהרען קיין טשערנאוויץ, און פון ווייטענס צוגעזעהן די סצענע פון ארעסט. ער איז געפאהרען אהיים מיט דעם זעלבען צוג, אין וועלכען זיי זענען געפאהרען.

ווען דער צוג פון טשערנאוויץ איז אנגעקומען, האט ער דערזעהן ווי פון א וואגאן געהען ארויס די „געסט", סאניע און יאשע, און באלד נאך זיי — אברהם מיט אן'אומבעקאנט מיידעל...

ליבער האט זיי געמאכט דעם אמת'ען ברוך הבא, און ווען זיי זענען צונעקומען נאהענט פון דער פאליציי, האט ליבער ארויסגעכאפט א פלעשעלע מיט שוועבעל-זויער און אפגעגאסען יאשע'ן און אברהם'ען... יאשע איז תיכף בליגד געווארען אויף ביידע אויגען, און אברהם האט נאר צושעדיגט דאס פנים. מען האט זיי גלייך אפגעפיהרט אין טורמע-שפיטאל אלס פערוואונדעטע ארעסטאנטען.

אין פאליציי איז ערשט קלאר געווארען, אז אברהם האט דאס מיידעל פערפיהרט... ער האט איהר צוגעזאגט מיט איהר חתונה צו האבען און דערווייל האט ער זי געפיהרט כלומרשט צו זיינע עלטערן אין א דארף נעבען טשערנאוויץ... אין אמת'ען אבער האט ער זי געוואלט אבפיהרען קיין ווארשע אין א שאנד-הויז... דאס האבען בעוויזען דאקומענטען און בריף, וועלכע מען האט ביי איהם געפונען... סאניע ווידער האט אויך דערצעהלט, אז יאשע האט זי אבגערעדט פון איהר מאן, פערשפרעכענדיג מיט איהר חתונה צו האבען... ער האט זי געוואלט ברענגען קיין פוילען, וואו ער האט זעהר א רייכען קינדערלאזען פעטער, און דארטען מיט איהר חתונה האבען.

ווי עס ווייזט זיך אבער ארויס פון בריף וועלכע מען האט געפונען ביי יאשע'ן האט ער אויך געהאט דעם זעלבען ציל מיט סאניע'ן, וואס זיין ברודער אברהם מיט דעם אונבעקאנטען מיידעל...

מיט עטליכע טעג צוריק האט דאס געריכט פרייגעשפראכען ליבער'ן און יאשע'ן; אברהם'ען און סאניע'ן וועלען ערשט משפט'ן געשווארענע ריכטער.

דערווייל איז א קאך. די גאנצע שטאט געהט כאדאראם.

א יודיש מיידעל פערליבט זיך אין א גוי און דאס ענדיגט זיך מיט א טראגעדיע.

א שוידערליכע טראגעדיע האט די טעג זיך אבגעשפילט אין קעשענעוו.

די יודישע קורסיסטקע ב. א—קאיא האט נאך מיט עטליכע חדשים צוריק זיך בעקענט מיט א קריסטליכען סטודענט און זיך אין איהם איינגעליבט. דער סטודענט האט זיך אויך ערקלערט אין ליבע, און ביידע זענען געווען איבערגליקליך.

ווען בעטיא — אזוי רופט מען די קורסיסטקע, — האט געזעהן, אז איהר געליבטער הויבט אן ווערען די לעצטע צייט אביסעל אבגעקיהלט, האט זי איהם פארגעשלאגען מיט איהר חתונה צו האבען... ער אבער האט איהר געענטפערט, אז ער האט גאר נישט געגען דעם, אבער ער שטעלט זיך נישט פאר, ווי וועלען עס איהרע עלטערן און זיינע עלטערן איבערטראגען אזא זאך... מען מוז דערום זעהן, אז כאטש איינער פון זיי זאל איבערבייטען זיין רעליגיע... נאר אזוי ווי איהם, אלס מאנסביל, איז פיל שווערער דאס צו טון, מחמת עס איז פערבונדען מיט אן אפעראציע, און זי קען עס טון אהן שום אפעראציעס, דערום וואלט געווען בעסער, אז זי זאל זיך שמד'ען...

עטליכע טעג נאכאנאנד האט בעטיא זיך געראנגעלט מיט'ן געדאנק און נישט געקענט אננעהמען קיין פעסטען בעשלוס... אבער אין א פריהמארגען — דאס איז געווען צוריק מיט עטליכע טעג, — האט זי זיך בעשלאסען צו שמד'ן, אבי צו דערגרייכען איהר געליבטען אלס מאן... זי איז אוועק צו איהם אהיים אום צו מעלדען וועגען איהר בעשלוס, אבער ווען זי איז אריינגעקומען, האט דעם סטודענט'ס מוטער איהר געזאגט, אז וואלאדיא איז ערגעץ וואוהין אבגעפאהרען און געבעטען זי זאל איהם צורוה לאזען...

— יא, מאטושקא, אבער איך בין גרייט זיך צו שמד'ען, האט בעטיא איהר געזאגט, וועלענדיג דערמיט, הפנים, ביי איהר געפינען חן זיין...

— סיי-ווי וועל איך נישט דערלאזען, אז מיין זוהן זאל זיך פערבינדען אפילו מיט א געוועזענער זשידאווקא... און דערביי איז אריינגעקומען וואלאדיא אליין און זיך אנגערופען:

— אומזיסט, מאמעניו, האטסו געדארפט איהר זאגען א ליגען... איך בין אין ערגעץ, ווי דו זעהסט, נישט אוועקגעפאהרען. איך וויל דיך אייבפאך נישט קענען מעהר... איך האב דיר אומישנא פארגעשלאגען אנצונעהמען אונזער גלויבען, ווייל איך האב געמיינט, אז אזוי אום וועל איך פון דיר פטור ווערען... אויב אבער דו ביזט גרייט צו פערבייטען דיין גלויבען צוליב א מאן, דארף איך דיר אוראי נישט...

בעטיא איז אוועק צו זיך אהיים און זיך גע'סם'ט, זי איז גלייך אויפ'ן ארט געשטארבען.

י. נ.

וואס א ווייב האט ליב

(פעליעטאן)

פון פאמפאדור

צווישען א סך אנדערע זאכען, וואס א ווייב האט ליב — האט זי אויך ליב מאכען שווער איהר מאן.

די לעבענס-פילאזאפיע פון א ווייב איז: לייג אן אויף דיין מאן, וואס מעהר משא!

מאך איהם שווער-גופיג!

פעלץ איהם אן!

פאמיליען-לעבען טאר נישט זיין קיין שפילעכל פאר דעם מאן.

טאר נישט זיין גרינג, שפילעוודיג און זינדיג.

טראכט זיך א פרוי: דו האסט זיך גענוג, פיי ומאנרעלע, אנגעשפילט, ווען דו ביזט געהען א פרייער פויגעל — איצט נישט מעהר, ברודערל!

האסט חתונה געהאט — ווייס וזשע אז עס דארף זיין שווער, (און שוועגער אויך).

און דערפון שטאמט יעדער ווייב'ס גרויסע ליבע צו אנפעלצען א מאן.

ווען א ווייב וואלט געקענט דורכפיהרען, וואלט ביי איהר דער מאן געטראגען אין זומער ווארימע וועש, א פוטער און א פאטשיילקע אויפ'ן האלז...

אנדערע מיינען, אז ווען א פרוי לויפט נאך איהר מאן, און בעפעהלט איהם אנצוטון א פרויען שאל אויפ'ן האלז, איז עס צוליב פערהיטען נטז געזונד? — אפשר דאס אויך. נאר דאס איז ביי א איהר נישט דער עיקר...

דער עיקר ליגט דא אין מאכען איהם שווערער...

א מאן מיט א פערוויקעלטען האלז קוקט אן שווערער צו דרעהען מיט'ן קאפ, און וואס א מאן דרעהט ווינציגער מיט'ן קאפ אלץ ווינציגער קוקט ער זיך אום, אז עס זענען דא נאך פרויען אויף דער וועלט...

האט איהר נעפרובט אמאל געהן קויפען פאר זיך א ווינטער-מאנטעל מיט אייער ווייב? — זאל מען דאס נישט נעפרובט ווערען!

איהר פערקוקט זיך אויף די גרינגע מענטעלעך, וועלכע מאכען יונג און גרינג דאס לעבען, אבער זי גיט א וואונק צום פערקויפער און ער דערלאנגט א מאנטעל, א שווערען, א וואגיגען — רעספעקט!

איהר קרימט זיך, — אבער באלעבאס איז זי און נישט איהר!

אז זי וויל א שווערען מאנטעל — וועט איהר שוין טראגען א שווערען!

און איהר טראגט טאקע, קרעכצט און טראגט.

וואו זשע ליגט דא דער שכל פון דעם שווערען מאנטעל? —

עס איז זעהר גרינג צו פערשטעהן:

א ווייב וויל א מאן צובינדען צום הויז... א ווייב וויל, אז ווען א מאן געהט ארויס אין גאס זאל ער אויך פיהלען די שווערקייט פון פאמיליען-לעבען.

גרינג לעבען, א מענשעלע ווי א יונג בחורל?— נישט פאר דיר, טייערער.

שווערע מלבושים מאכען א מאן שווער אויף די פיס.

און א פרוי ווייס, אז ווען א מאן איז גרינג אויף די פיס, קריגט ער אויך גרינגע מחשבות אין קאפ...

און גרינגע פיס האבען אויך א טבע צו פערשלעפען, וואו מען בעדארף נישט.

פרויען ווייסען זעהר גוט זייער פאך.

ווען א מאן איז אנגעפעלצט קוקט ער אויס עלטער, באלעבאטישער און א'א איז אין א קלענערער סכנה פערפיהרט צו ווערען פון אנדערע פרויען.

— וואס פאר א היטעל טראגט איהר?

— א שווער היטעל — וואס רעדן?

האט איהר נעפרובט וועלען קויפען א גרינג היטעל? אוודאי נעפרובט! — נאר דאס ווייב האט נישט דערלאזען.

א לייכט היטעל אויפ'ן קאפ, מיינט ווערען וואויל-יונגיש, און נאך אפשר גאר אנגוון דאס היטעל אויף א זייט? ניין, דאס טאר נישט געשעהן! ווי פאסט עס גאר פאר אייך, הא?

און פון דעם אלעמען, נעהמט זיך, וואס א פרוי האט זעהר ליב איינצוקויפען קליידער פאר איהר מאן.

זי ווייסט דעם ווערט פון קליידער אויף א מאן.

מאכען שווער דעם מאן, — דאס איז דער שווער-פונקט פון א פרוי'ס אויפגאבע.

פסיכאלאגען, לערנט זיך פסיכאלאגיע פון מאן ביז דער פרוי!

די פרוי קען דעם מאן בעסער ווי אלע פסיכאלאגען.

פון וואנען? — נישט פון דער לופט!

א פרוי שטודירט איהר מאן.

אין דער צייט, ווען א מאן איז פערטאן אין ליבע (טאקע צו איהר) שטודירט זי איהם קאלט און געלאסען.

האט איהר בעמערקט ווי אזוי א מיידעל הערט אויס א יונגענמאן?

ער רעדט, פלייסט זיך פאר איהר. ער מיינט, אז ער איז א גאנצער חכם...

און זי קוקט איהם אן שארף און שטודירט איהם — און צום סוף — ער בלייבט דער נאר!..

א מאן פער'חלום'ט זיך אמאל וועגען ליבע, כאעזיע און אנדערע נארישקייטען.

א פרוי איז וואך אפילו אין איהרע בעסטע חלומות.

און דערפאר קען א מאן זעהר ווינציג די פרוי. (זיין פרוי אוודאי נישט), ווייל זיי ווייסען נישט די קונסט פון קאלטען שטודירען.

א מאן פאנטאזירט וועגען א פרוי, איז אפט אין כעס אויף א פרוי, אבער קענען קען זי איהם און נישט ער איהר.

פון אנפעלצען איהר מאן, האט די פרוי דערגרונטעוועט דעם מאן ביז'ן גרונד, ביז נאקעטקייט.

ווייל ווער נאך ווי דער מאן האט פון אייביג עולם אן, ליב א נטערצוואארפען פון זיך יאכען, חובות, פונקט ווי בגדים?

דער מאן וויל זיך רק מאכען גרינגער.

דער מאן וויל זיך נאר בעפרייען.

אבער די פרוי ווייס איהר אויפגאבע און דערלאזט נישט.

דו, ברודערל, ווילסט פון זיך ארונטערוואר־פען א משא? — איך וועל אבער אויף דיר אנליגען נייע משא!...

טראג, וואס מעהר, בחור'ל!

א פרוי איז אין ענין קליידער פונקט דער היפוך פון דעם מאן.

א מאן האט ליב א פרוי אין די לייכטסטע קליידער.

עס זאל זינגען פון איהר מיט גרינגקייט.

א פרוי איז א סך פראקטישער:

א נעטער מאן, מיינט א כאז גוט בעפעלצט.

און דערפאר האבען פרויען ליב צו קארמענען זייערע מאנסביל.

א מאן דארף זיין פעט, בייכיג, רוגר, מיט א שווערען טראט, און באלעבאטישען איסקוק.

א פרוי פערשטעהט אויך דעם זין פון אן עברה'לע.

יערע עברה'לע האט בטבע ליב גרינגע פארסאושירען.

מענשען, לייכט-געקליידעטע, מיט לייכטע באנאוש, מיט לייכטע מחשבות.

קענט איהר זיך פארשטעלען א יונג א חלוש אין א פעלץ זאל זיך ארומטראגען מיט זינדיגע געדאנקען? — עס איז גענוג, אז ער האט פוח צו טראגען זיין פעלץ!

—:O:—

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od wtorku, 8-go stycznia do poniedziałku, dnia 14 stycznia 1929 r. wł.
Dla dorosłych i młodzieży:
MIASTO MILJONA POLEGŁYCH
Dla młodzieży i dorosłych:
PAT i PATACHON
w filmie pod tytułem
„Zięciowie w opałach"

Udzielam lekcji
ANGIELSKIEGO i NIEMIECKIEGO
skróconą, najnowszą metodą (konwersacji, literatury i korespondencji.
Oferty sub. „Młoda Angielka" do administracji „Folksblatu". 3666

GIMNAZJUM MĘSKIE
Towarzystwa Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów
w Łodzi, Pomorska 48
איינטריטס-עקזאמענס אין אלע קלאסען הייבען זיך אן, דעם 15 יאנואר ד. י. 9 א זייגער פריה לויט לעקציע-סיסטעם.
אנמעלדונגען נעמט אן די קאנצעלאריע פון גימנאזיע טעגליך אין די אמטס שעה'ן.
Dyrektor M. SZWAJCER.

44 וויכטיג פאר מחותנים 44
קויפט נישט קיין
מעבעל
ביפאר איהר איבערציינט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט
גדאנסקא (דלוגא)
44 Ch. LAZNIK, tel. 62-56 44
נאר ביי מיר קענט איהר קויפען מעבעל שיין, גוט און ביליג.
באמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, מאטראצען...
און צאהל די העכסטע פרייזען.
44 קומט און איבערצייגט אייך! 44

Dr. med.
W. EYCHNER
ג"נעקאלאג-אקושער
נ.ווארשער 11.
טעל. 54-72
[illegible]

שפארט-געלד!
קויפט
שירמס,
שטעקענס
נור אין דער ווערקשטעל פון
ב. פייגענבוים, נאַרוטאָוויטשא 19
ווייל איהר קענט דארט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראל.
אכטונג! עס ווערען אנגענומען אלערליי רעפאראטורען און דעקונג.

אכטונג, פאליסען-איבהאבער!
„NA ŻYCIE" די פעטערבורגער פאליסען און פאליזען
ווערען נאך איינציגע טעג רעגיסטרירט ביים פערזיכערונגס אינספעקטאר
ח. קאנסקער, קאמיענגא 9 טעל. 75-88
כ'נעהם אויך אן אסעקוראציע געגען פייער און גנבה.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
[illegible]

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
קאנסילויאם מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קוואַרץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
וויזיט 3 זל.

Poszukuję posady
biurowej, ekspedjentki czyli sprzedawczyni za skromnem wynagrodzeniem. Oferty sub. „M. W." do administracji. 6365

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
גדאנסקא 17 טע., 16-33.
[illegible]
א רענטגען-אינסטיטוט
ר' לעטשניצע איז [illegible]
דיוים אין דער שטאט.
צוינדליך-קאסמעטיש. קאבינעט

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
נאוואליפקי 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.
[illegible]
פראפונען געגען שקארלאטין.
לעטשניצע איז אויך ש טעג אפען.

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
אַנאַ' ניא 15, טעל. 31-08
[illegible]

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
נאַוואַראַט 2, טעל. 79-89
[illegible]

דער בעקאנטער רעכטסקענער
י. איינפעלד
וואוינט א צט אויף
31 פעטריקאווער 31
שפרעכשטונדען טעגליך פון 5-8 אווענד.

א וואוינונג איבערצוגעבען
פון 3 צימער אין קוך עווענטועל 2 צימער
מיט אלע בעקוועמליכקייטען. ס'איז אויך געאייגנעט פאר א געשעפט אין צענטרום פון נאוואליפקי. מיעמקא צו ערפאהרען אין דער אדמיניסטראציע.

דער שווארצער וואלף

(39 (ראמאן).

— איך האב געזעהן עטליכע צוגעשריבענע שורות, מיט רויטען טינט צוגעשריבען אין א זייט... אויפן ביגען... איהר האט נישט געוואלט, איך זאל זעהן... איך האב אבער געזעהן... וואס שטעהט דארט?

— א... דאס זענען — האט וולאדעק מיט פערלעגענהייט א שמייכעל געטאן — דאס זענען די געוועהנליכע רוטינע שטיקלעך פון באפינא... א ביסעל געלט אין דיזע, און אונטערשטעלט זיך [illegible] טער א האר פון קרייען...

זי האט אומגערוהיג א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ.

— איהר זאגט נישט דעם אמת! דארט איז עפעס אנדערש אנגעשריבען, א נישט וואלט איהר עס נישט איבערבאהאלטען פון מיר.

— אבער... פריילין רושיקאבס... איך פערזיכער אייך...

— ניין! איך וויל, אז איהר זאלט פון מיר גאר נישט באהאלטען, הער לעמאן! דאס איז געווען א פאראגראף צו אונז אייך געמאכט, אזוי איהר וועט מיר אויסגעבען רושיקאבס?... א יא, עס איז אזוי?

— יא, אומגעפעהר עפעס א [illegible] — האט וולאדעק אהן חשק מודה געווען — ס'איז א נארישקייט, און עס לוינט זיך נישט וועגען דעם צו רעדען... איצט דארפען מיר א בראכט צו ווערען דעם, וויאזוי מיר זאלען ארויסגעהן פון דאנען פריער, איידער זיי וועלען זיך אַהער אריינקומען. עס איז א פערשטענדליכע זאך, אז איידער זיי וועלען געהן אונז נעהמען אויפ'ם פוח, וועלען זיי פרובען אונז איינגעהמען מיט איסהונגערען אונז. וואר מען אבער דערויף וועלען מיר נישט. דער עיקר איז איצט — מ'דארף פונדאנען אוועקגעהן אומבעמערקטערהייט, און צווינגען זיי דיושורירען ביי דעם הויז, ביז וואנען מיר וועלען בעוויזען צו זיין פון דעם ארט אויף א היבשען שטח ווייט.

ער האט אראפגענומען פון דער וואנד דעם מאלער סאוויאטשיקס רעגענמאנטעל, אנגעטאן איהם, פערקנעפעלט זיך אויף אלע קנעפלעך, אונטערגעלאזט די בענדער פון זיין הוט, נאר זעען ער האט געוואָרפען א בליק אויף דער מיידעל, האט ער דערזעהן, אז זי האט זיך נישט גערירט פון ארט.

זי איז געשטאנען אומבעוועגליך לעם דער וואנד און נישט אראפגעלאזט פון איהם קיין אויג.

— נו, פריילין רושיקאבס, — האט ער זיך אפגערופען — איב איהר זענט פערטיג...

— הער לעמאן, — האט זי געענטפערט שטרענג, — וואס איז דארט אנגעשריבען?

— אזוי שטארק ווילט איהר עס וויסען?...

— יא, אזוי שטארק וויל איך!

ער האט א ציה געטאן מיט די פלייצעס.

— אויב איהר פערלאנגט דווקא, וועל איך זיך איבערלייענען... ווארשינער — איך וועל אייך איבערזעצען, ווייל באפינא נוצט מיר אן א כבוד, און שרייבט צו מיר אויף גנבי'ש, לשון.

— איהר קאנט נישט לייענען אויך — דאס זי איהם אפגעשטעלט — איך גלויב אייך אויסער וואס איהר מוזט אבער אויך דעם ריינעם אמת.

— איך מאך עס... באפינא לעגט מיר ליב, בסוויירי. פאר איבערצואלען אייך דא, כדי ווי נאר מענשען אלען אייך קאנען צונעהמען און אוועקפיהרען צו אייער „כא ער"... און איך — שטרענגעט זיי אויף זיינע נאמנות — וועל קאנען דאן ארויס פון דעם דאזיגען הויז, און ער וועט מיר געבען צו פייער דיס א גאנצע פיר-און-צוואנציג שעה, כדי איך זאל קענען אומגעשטערט פעראלאטען...

— ווייסט עס, אז איך שטער אייך?...

— ליבע פריילין רושיקאבס! — האט ער שנעל אויסגערופען — וואַרפט ארויס פון קאפ די נארישע געדאנקען... שוין־ושע מיינט איהר, אז איך וועל זיך אריינלאזען אין וואסער'ע-נישט-איז אונטערהאנדלונגען מיט די דאזיגע אויסוואורפען?

— אזוי, צי אזוי — איז זי צונעשטאנען — בין איך א מניעה פאר אייך. איהר ריזיקירט מיט אייער לעבען צוליב מיר...

— עס הויבט זיך נישט אן! — האט ער כמעט אויפגערעגטערהייד א זאג געטאן.

— יא, יא! אזוי איז עס! — האט זי פעסט און פער'עקשנ'ט איבערגע'חזר'ט.

— און לאמיר אננעהמען, אז ס'איז אזוי, ווי איהר ווילט! — האט ער א שמייכעל געטאן — איז וואס איז עס אייער דאגה?.. ס'איז דאך מיין לעבען און נישט אייער! איך פערשטעה נישט, הלמאי ווילט איהר מיר שטערען צו ריזיקירען מיט מיין לעבען פאר דעם, וואס עס איז מיר טייערער פון מיין לעבען?

זי האט נישט געענטפערט אויף זיין שמייכעל. איהר פער'עקשנ'ט אויפגערעגט פנים איז אבער הייכער געווארען, און די אויגען האבען אויפגעגלאנצט מיט גרויס צערטליכקייט.

— ווען איך פערשטעה... זאג איך נישט ענטגעגען, — האט זי זיך רוהיג אפגערופען — גוט! זאל זיין אזוי ווי איהר ווילט, הער לעמאן.

— אלזא, זעהר גוט! — האט ער פרעהליך אויסגערופען — איצט גיט מיר אייער הסכמה אויף פיהרען אייך עסען מיטאג. קומט אהער, זייט אזוי גוט! ער האט זי אריינגעפיהרט אין וואש צימער, געעפענט א פערשטעלטע טירעל און אריינגעפיהרט זי אין א שמאלען פינסטערען קארידאר, ענדליך אויף אן אונטערערדישען טונעל.

האלטענדיג אין דער לינקער האנד אן עלעקטרישע לעמפעל, און אין דער רעכטער א רעוואלווער, איז ער פארויכטיג געגאנגען פאראויס.

אין א מינוט שפעטער האט זי דערהערט זיין שטים:

— דער וועג איז פריי, פריילין רושיקאבס...

איך בין איבערצייגט געווען, אז באפינא ווייסט נישט וועגען דעם דאזיגען דורכגאנג... א נישט וואלטען מיר דאך שוין פון לאנג געהאט אומגעבעטענע געסט. איצט ווארט נאר צו א מינוט...

אויף דער וואנד איז געשטאנען אן עלעקטרישער זייגער.

וולאדעק האט ארונטערגענומען פון איהם דאס דעקעל, א דריה געטאן דעם שאלטער, און מאמענטאל איז דאס גאנצע הויז איינגעזונקען געווארען אין א גערינגער פינסטערניש.

— זאלען איצט די בחורים'לעך האבען אביסעל קאפ-ארבייט! — האט ער א שמייכעל געטאן — איך קאן זיי שוין צוגוט מיינע לאפיטוטען! זיי וועלען נישט בעקומען אזוי שנעל די חוצפה אריינצוקריגען זיך אין א הויז, וואס איז פערנומען דורך א בעוואפענטען מענשען, וועלכער איז גרייט אויף אלץ.

נו... און ווען זיי וועלען שוין יא בעקומען די דרייסטקייט וועט זיי די חושך'ניש שטערען צו געפינען דעם אדורכגאנג... איצט, נאך איין ווארט.

ביים שיין פון דעם טאשען-לעמפעל האט ער געפונען איהר האנד, פאר וועלכער ער האט זי רוהיג און 'ענערגיש אנגענומען.

— מחמת מיט איין נארישקייט, האב איך אייך שוין פערשאפען א סך עגמת נפש'ן — האט ער רוהיג געזאגט — ווען נישט מיין נאכלעסיגקייט וואלטען מיר אין דעם הויז געקאנט פערבלייבען זיכער עס וואלט זיך אונז אליין געוואלט — ס'קאן אפילו זיין ביז דער צייט, ווען מיר וואלטען פריי געקאנט אוועקפאהרען פון ווארשא. ארויסגעהענדיג איצט פונדאנען, לאזען מיר זיך אוועק ענטקעגען געפאהרען, וועלכע עס איז אונמעגליך פאראויס צו זעהן. איין גאט ווייסט, וואס עס דראהט אונז אין פאל, ווען מיר וועלען געצוואונגען זיין זיך צו שיידען, מוזען מיר זיך איצט אפשמועס'ן, וואו מיר וועלען זיך שפעטער צו אמענטרעפען....

וולאדעק האט פעסטער א דריק געטאן איהר האנד און פארטגעזעצט.

פארטזעצונג קומט.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

13 זונטאג	יאנואר
כ׳ שבט תרפ״ט	זון-אויפגאנג 7.41
	זון-אונטערגאנג 3.49

די בלוטיגע נקמה.
ווידער א מארד-אנפאל אין צענטער פון שטאט.

פרייטאג אין אווענד איז אויף קאמיענא 20 פארגעקומען פאלגענדע בלוטיגע רציחה.

ארום 7 א זייגער איז פון דער ארבייט א היים געקומען דער 33-יעהריגער ארטור שטעשענבערכער.

מיט א פאר מינוט שפעטער האבען אין דער טיר אנגעקלאפט עפעס דריי פערשוינען. שטעשענבערכער האט א פנים קיין גוטעס פון די אנגעקומענע נישט ערווארט און ער האט זיי נישט געוואלט אריינלאזען. די חברה-לייט האבען זיך אבער מיט געוואלד אריינגעריסען אין שטוב אריין אין די הענד פון איינעם האט א בליק געטון א מעסער.

אין שטוב זענען אויך געווען שטעשענבערכערס אלטע עלטערן. זיי זענען צוגעלאפען צום פענסטער און געמאכט א געוואלד. די דריי באנדיטען זענען באלד געשטאנען נעבען די צוויי אלטע לייט און דראהענדיג, אז זיי וועלען זיי באלד ערמארדען, אוועקגעטריבען פון די פענסטער. די באנדיטען האבען געבונדען די אלטע לייט און זיך גענומען צום יונגערמאן.

מ׳האט איהם ארויסגעצויגען פון אונטער׳ן בעט, וואו ער האט זיך באהאלטען, איהם געבונדען, און אין די אויגען פון די אלטע עלטערן, איהם דערלאנגט עטליכע מאל מיט א מעסער אין ברוסט. שטעשענבערכער איז געבליבען ליגען אהן בעוואוסטזיין. די מערדער זענען אנטלאפען.

ווען די אלטע שטעשענבערכער זענען צו זיך געקומען האבען זיי אנגעהויבען רופען הילף, עס זענען זיך צוזאמענגעלאפען שכנים, מען האט אלארמירט די פאליציי און פאגאטאוויע.

ווען מען האט דערמאנטערט דעם געליטענעם ארטור שטעשענבערכער, האט ער נאך בעוויזען אנצעווייזען אויף איינעם פון די מערדער.

לויט דער אנווייזונג, האט די פאליציי ארעסטירט א בעוואוסטען אין לאדז גנב אייזנבערכער, אנטאני מילנער, וועלכער איז ערשט מיט א קורצער צייט צוריק בעפרייט געווארען פון טורמע. ער האט צוגעדונגען נאך צוויי קאלעגען און צוזאמען מיט זיי געקומען זיך אפרעכענען מיט שטעשענבערכער׳ן: וועלכען זיי זענען חושד געווען, אז ער האט זיי ארויסגעגעבען דער פאליציי.

אלע דריי אנפאלער זענען ארעסטירט.

שטעשענבערכער׳ן האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל. זיין צושטאנד איז א האפנונגסלאזער.

וואס עס זאגט וועגען דער טעטיגקייט פון דער קהלה-פערוואלטונג
דער פארזיצער פון קהלה-ראט סען. בודזינער.

אין דער וואוינונג פון ה׳ סענאטאר ש. בודזינער אין דער אנוועזענהייט פון די פרנסים נ. גייטאן און ב. רום איז פארגעקומען א פרעסע-קאנפערענץ וועגען קהלה-ענינים.

ה׳ סענאטאר ש. בודזינער האט אנגעוויזען, אז אויף דער קהלה-ראט זיצונג, וואס איז פארגעקומען סוף יאהר 1927, איז אויסגעדרוקט געווארען אומצופרידענהייט דער קהלה-פערוואלטונג און עס איז בעשלאסען געווארען צו ווענדען זיך צו דער אויפזיכטס-מאכט וועגען בעשטימען נייע וואהלען. די מאכט האט אויך די קהלה-פערוואלטונג אויפגעלעזט. אויסגוצענדיג די צופעליגע אפוועזענהייט פון איינגע קהלה-ראט-מיטגלידער פון דער ציוניסטישער און אונפארטייאישער פראקציעס ווי אויך פון פארזיצענדען פון קהלה-ראט סענאטאר בודזינער, וועלכע האבען געוויילט אין אויסלאנד אויף קוראציע, און א ראנק אנדערע אומשטענדען, וועלכע זענען דער עפענטליכקייט בעקאנט, האט דער אגודה׳שער שטעלפערטרעטער פון ה׳ בודזינער פלוצלינג צוזאמענגערופען דעם רעקאמפלעטירטען קהלה-ראט, אויף וועלכע די אגודה מיט זייער פערבינדעטען ארוואקאט ווייצמאן האט ארורכגעפיהרט די וואהלען פון א נייער קהלה-פערוואלטונג און צופעליג בעקומען דארט די מעהרהייט. עס איז אינטערעסאנט, אז אין די דאזיגע וואהלען האט זיך בעטייליגט א מענש, וואס איז נישט קיין מיטגליד פון קהלה-ראט. די דאזיגע אגודה-פאלקיסטישע פערוואלטונג, וועלכע איז אויסגעוועהלט געווארען אויף אזא אונגעוועהנליכען אופן, זאגט סען. בודזינער, פיהרט שוין א יאהר צייט א פערניכטונגס-ווירטשאפט צום שאדען פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע ווערט בעלאסטעט מיט אונגעהויערע עטאט-כומען. ווי די ווירטשאפט זעהט אויס אין דער קהלה, **קאנען אנגעמערקט ווערען אלס בייישפיל איינינע פאקטען.**

1) דאס משוגעים-הויז אויף דער העבאלאנאס איז שטענדיג געשטאנען אונטער דער אויפזיכט פון א בעזונדערען קאמיטעט, וועלכער האט עס אויסגעהאלטען, איצט צוליב א קאפריז פון א פרוי פון אן אגודה׳שען ראזאר האט די קהלה איבערגענומען די אנשטאלט אויף איינגעם חשבון און דער קאפריז קאסט דער שטאט צעהנדליגע טויזענדער.

2) די סאציאלע הילף-טעטיגקייט פון דער קהלה איז פערשלאסען פאר די ברייטע שיכטען פון דער ארעמער יודישער בעפעלקערונג. ווער ס׳געפינט חן אין די אויגען פון ה׳ מינצבערג אדער אנדערע ראזארעס, בעקומט שטיצע.

3) דאס איבערנעמען אין רשות פון דער קהלה די שחיטה, וועלכע קאן דעקען דעם גרעסטען טייל פון די אויסגאבען און ענטלאסטען די יודישע בעפעלקערונג פון דעם גרויסען עטאט, ווערט נישט אדורכגעפיהרט, ווייל עס ליגט נישט אין די אינטערעסען פון דער אגודה׳שער מעהרהייט.

4) די הייניגע קהלה-פערוואלטונג רעכענט זיך נארנישט מיט דעם קהלה-ראט, וועלכער איז אייגענטליך איהר קאנטראל-ארגאן. מען פיהרט אדורך בודזשעטען אהן דעם קהלה-ראט, מען מאכט אהן איהם הוצאות. ה׳ מינצבערג האט זיך אפילו אויסגעדרוקט, אז עס איז אונטער זיין כבוד צו זיצען צוזאמען מיט דעם קהלה-ראט.

אין דער צווייט-גרעסטער קהלה אין פוילען, זאגט סען. בודזינער האט זיך אריינגעזעצט אן אגודה׳יש-פאלקיסטיש לייטונג, וועלכע רעכענט זיך נארנישט מיט די אינטערעסען פון דער פערארעמטער יודישער בעפעלקערונג און האט בכלל נישט קיין שום בעגריף, ווי מען פערוואלטעט מיט א קהלה. נאר איין זאך פערשטעהען זיי צו בעלאסטען די יודען מיט גרויסע עטאטען. דאס מיניסטעריום האט אמבעסטען כאראקטעריזירט די היינטיגע קהלה-מעהרהייט, זאגענדיג אין א אפיציעלען דאקומענט, אז די לאדזער קהלה פערשטעהט נישט צו ווירטשאפטען און אז זי דארף זיך אפלערנען פון דער ווארשאווער קהלה.

א בעוועגליכער פרנסה-עניין.
די טראמוואי׳ען זענען נישט שוה בשוה מיט די אויטאבוסען.

(—) צווישען לאדז מיט די נאהנסטע שטעטלעך קורסירען איצט ביז 150 אויטאבוסען, וועלכע האבען זייערע סטאציעס אין עטליכע פונקטען פון דער שטאט. די דירעקציע פון די טראמוואיען וועלכע האט די קאנצעסיע אויף קאמוניקאציע אין שטאט, האט פראטעסטירט פאר׳ן מאגיסטראט, הלמאי די אויטאבוסען קורסירען איבער דער שטאט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז פארגעקומען א קאנפערענץ, אין וועלכער ס׳האבען אנטיילגענומען דער לייטער פון די שטעטישע אונטערנעהמונגען ביים מאגיסטראט אינזש. בושאוואסקי, פעראיין פון די אויטאבוסען - בעזיצער, לאדזער טראמוואי-געזעלשאפט, שטעטישע סטאראסטווע און פאליציי. ס׳איז אויסגעטיילט געווארען א קאמיסיע, אין וועלכע ס׳זענען אריין פערטרעטער פון אלע צדדים, וועלכע וועט פעסטשטעלען די בעדינגונגען פון דער אויטאבוסען-בעוועגונג אין שטאט.

ביטעס וועגען „אדראטשעניעס" פאר איינציגע שפייזער.
אנ׳אויפקלערונג פון קריגס-מיניסטעריום.

(—) דאס קריגס-מיניסטעריום האט זיך פערשטענדיגט מיט׳ן אינערן-מיניסטעריום און האט ארויסגעגעבען פאלגענדע אויפקלערונגען:

ביטעס וועגען פראלאנגירען דאס אויספיהרען פון אקטיווען מיליטער-דינסט דארף מען אפגעבען ערשט נאכדעם, ווי מ׳ווערט קוואליפיצירט אין דער קאטעגאריע A.

די איינציגע שפייזער דארפען די ביטעס אפגעבען אין די צנטשפרעכענדע פאליציי-קאמיסאריאטען נישט שפעטער, ווי אין 30 טעג ארום נאכדעם, ווי די פאבאר-קאמיסיע גיט ארויס איהר קוואליפיקאציע.

אויב די אומשטענדען וואס בצוועגען צו א פראלאנגאציע, זענען ענטשטאנען נאכ׳ן אנגעוויזענעם טערמין, דארף דער מיליטער - פליכטיגער אנגעבען די ביטע אין פערלויף פון 30 טאג נאכ׳ן דערהאלטען די ידיעה וועגען די נייע אומשטענדען.

פאר איינציגע שפייזער ווערען אנערקענט:

א זוהן פון אנ׳אלמנה, אדער אלמן, וועלכע זענען נישט ארבייטס-פעהיג, א זוהן פון א מוטער וואס האט נישט קיין חתונה-אקטען, אנ׳אייניקעל פון נישט ארבייטספעהיגע זיידע און באבע—אויב זיי האבען נישט קיין קינדער; א ברודער פון א יתום אדער יתומה אויב זיי זענען נישט ארבייטס-פעהיג. צו די ביטעס דארפען בייגעלעגט ווערען אויסצוגען פון די בעפעלקערונגס-ביכער, א מעטריקע, א צייגניש וועגען טויט פון די געוועזענע שפייזער און אנ׳אונטערשריפט פון די דאקומענטען פון דער פאבאר-קאמיסיע.

די סאוויעטען קויפען
אין לאדז פאר א האלבען מיליאן דאלאר מאנופאקטור.

ווי מיר דערוויסען זיך, האבען די סאוויעטישע האנדעלס-פארשטעהער אין פוילען בעקומען זייער אינסטרוקציעס פונ׳ם פאלקס-קאמיסאריאט וועגען איינקויפען מאנופאקטור פאר די סאוויעטען.

אויף א זיצונג, וועלכע איז פארגעקומען אין ווארשע מיט דעם אנטייל פון געזאנדטען באגאמאלאוו, איז בעשלאסען געווארען, אז דינסטאג וועט מיט׳ן ערשטען צוג ארויספאהרען קיין לאדז א קאמיסיע עקספערטען, וועלכע דארפען איינקויפען אין לאדז פאר א האלבען מיליאן דאלאר מאנופאקטור-סחורה.

זיך אנגעהויבען די קאנטראלען אין די בעקערייען.

(וו.) די פאהריגע נאכט האט די שטעטישע סטאראסטווע ארויסגעשיקט עטליכע קאנטראל-קאמיסיעס, וועלכע זאלען פעסטשטעלען אין די בעקערייען, צי ס׳ווערט נישט אויסגעארבייט קיין ברויט פון נישט-ערלויבטען מעהל.

די קאמיסיעס האבען אין א רייה בעקערייען פעסטגעשטעלט, אז דאס ברויט ווערט אויסגעבאקט פון בעסערען מעהל, ווי ס׳איז פעסטגעשטעלט, לויט די לעצטע פעראָרדנונגען.

דאס ברויט איז קאנפיסקירט געווארען. די בעקער דראהט א שטראף ביז 10.000 זל. און ארעסט ביז 6 חדשים.

מען שרייט חי-וקים...
א קליינגקייט 35,000 רעקורסען און ס׳גייט נאך.

די 2 אפטיילונג פון דער היגער פינאנץ-קאמער האט בעקומען 35,000 רעקורסען אויפ׳ן הכנסה-און אומזאץ-שטייער פאר׳ן 1927 י.

ערשט איצט הויבען אן איינצופליסען אויך רעקורסען אויפ׳ן שטייער פאר׳ן 1928 י.

ביז איצט האט די פינאנץ-קאמער ערלעדיגט קוים א דריט-חלק פון די איינגעפלאסענע רעקורסען פאר׳ן 1927 י.

סעקציע פון פוטער-סוחרים.

(—) ביים דעטאליסטען-פעראיין (פיעטריקאווער 69) איז ארגאניזירט געווארען א סעקציע פון פוטער-סוחרים.

ס׳איז אויסגעוועהלט געווארען א פערוואלטונג און א שידס-געריכט.

פון דער עלעקטראווניע

דאס עלעקטראווניע-געוועלב איז איבערגעטראגען געווארען אויף פיעטריקאווער 115.

„די נאכט אויף דער ריוויערע"

אונטער דעם נאמען ארדנען איין די לאדזער פריוווילליגע פייערלעשער, דעם 1 פעברואר, אין די ניי-רעמאנטירטע זאלען אויף שענקעוויטש גאס 54 א גרויסען מאסקען-באל.

יודישער קאמער-טעאטער
לייטונג: מ. בראדערזאן.
די לעצטע טעג!
פון ערפאלגרייכען פראגראם!

„ארט"
זאכאדניא 43

היינט-2 פארשטעלונגען: אנהויב 7.45 (פאפולערע פרייזען) און 10 אין אווענד

„לאטקעס"

1) אובערטור | 3) קאפעליוש | 5) קיילע-ביילע | 7) וואסער-טרעגער | 9) ווייב און געליבטע
2) נאקטורען | 4) באלעבאטיש | 6) מוריצי אליבאבא | 8) לאטקעס | 10) ס׳יודישע געסעל

טעקסטען פון משה בראדערזאן, משה נאדיר, אהרן צייטלין און ב. קאוונער. מוזיק: דוד בייגעלמאן און י. בוים.

די קאסע איז אפען טעגליך פון 6 אוו., שבת פון 1.30 ביז 5 נאכמ. און פון 7 אווענד.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, TEL. 47-67
ספעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפען-שטראהלען
נעהמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 4—7 אווענד.

Dr. Z. Rakowski

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד.

א רייה שרפות.

(—) שבת אין דער פריה איז אויסגעבראכען א שרפה אויף ווסכאדניע 69 אין דער וואוינונג פונ׳ם הויז־ווירט לענדאן אויפ׳ן 3. שטאק. דאס פייער האט זיך שנעל אריבערגעווארפען אויפ׳ן 2. שטאק. דער סופיט פון לינדאנ׳ס וואוינונג איז אריינגעפאלען אין דער וואוינונג פון סורעוויטש אויפ׳ן 2. שטאק און דארט פערניכטעט די גאנצע איינארדנונג.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, איז די שרפה אויסגעבראכען פון א קויהל, וועלכע איז ארויסגעפאלען פון א נישט פעסט צוגעמאכטען אויווען.

אין ביידע וואוינונגען איז די גאנצע איינארדנונג חרוב געווארען.

*

אין משך פון די לעצטע פאר טאג זענען פערנאטירט א צעהנדליג שרפות, מעהרסטענטייל אין וואוינדירות צוליב שלעכט־קאנסטרואירטע אויווענס.

עס האבען געברענט די וואוינונגען פון פאולינא בערגער (וואולטשאנסקא 153); ביי שמואל הערשפוקס (יאקובא 2); וואלף סאלאמאנאוויטש פאלודניאווא 7; אברהם רייכמאן (פאמארסקא 13).

א חוץ דעם האט פרייטאג אין אווענט אויסגעבראכען א שרפה אויף קאפערניק נאם 56 אין דער מאשינען־פאבריק פון יאראשינסקי.

*

פרייטאג־צו־נאכטס איז אין בעלכאטאוו (הינטער פיעטראקאוו) אויסגעבראכען א שרפה אין דער טעקסטיל־פאבריק פון וואלף פערסטער. די שרפה האט געדויערט עטליכע שעה. עס איז אפגעברענט איינגאנצען די שפינעריי מיט די מאשינען.

די ערשטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די שרפה האט אויסגעבראכען צוליב אונפארזיכטיגען בעגעהען זיך מיט פייער. איינער פון די ארבייטער איז ארעסטירט.

דער אפמאך אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע זאל פערלענגערט ווערען.

דעם 1. פעברואר ענדיגט זיך דער טערמין פונ׳ם אפמאך, וועלכער איז געשלאסען געווארען צווישען די אינדוסטריעלער מיט די ארבייטער בעת׳ן לעצטען טעקסטיל־שטרייק.

דער אפמאך וועט, ווארשיינליך, אויטאמאטיש פערלענגערט ווערען, ווייל די פראפעסיאנעלע פעראיינען האלטען די איצטיגע סיטואציע אלס נישט־גינסטיגע פאר א הוספה־אקציע.

די „פראצא“ האט אבער נאך ביז איצט דעם אלטען אפמאך נישט אונטערגעשריבען.

דער מאגיסטראט מאהנט דעם לאקאל־שטייער

די שטייער־אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט אנגעהויבען פונאנדערצושיקען די מאהנונג־צעטלען אויפ׳ן לאקאל־שטייער פאר׳ן 1929 י.

אין הסכם מיט׳ן בעשלוס פון שטאט־ראט, האט דער מאגיסטראט איינינע מאל אינטערווענירט ביים פינאנץ־מיניסטעריום, אז ס׳זאל בעפרייט ווערען פונ׳ם שטייער די 1 און 2 שטוביגע וואוינונגען. די אינטערווענץ האט אבער נישט געהאט קיין ערפאלג, און דער מאגיסטראט שיקט דעריבער ארויס די מאהנונגס־צעטלען אויך פאר די לאקאטארען פון די איינשטוביגע וואוינונגען.

לויט דער פעראָרדנונג פון פינאנץ־מיניסטעריום, קען דער שטייער געשענקט ווערען פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבען א צייגניש פון מלוכה־אמט פאר ארבייטס־פערמיטלונג (פ.או.פ.פ.) און א בעשייניקונג פונ׳ם הויז־בעזיצער.

פאר אנדערע שטייער־צאהלער קען דער שטייער געשענקט ווערען נאר אין פאל פון ארימקייט, אויפ׳ן גרונד פון א פראטאקאל וועגען א סעקוועסטער, וואס האט נישט געהאט קיין בעלה.

דאס בטל־מאכען דעם שטייער קען פארקומען ערשט נאכ׳ן סוף פון שטייער־יאהר, ד. ה., אז דער לאקאל־שטייער פאר׳ן יאהר 1929 קען בטל געמאכט ווערען ערשט אין יאהר 1930.

אנ׳ארבייטער אין א קאכעדיגען קעסעל.

אויף אנדזשעיא 53 אין דער האלץ־פאבריק פון דער פירמע „שליס און שותפים“ איז נעכטען פארגעקומען א שרעקליכער פארפאל:

דער 20-יעהריגער ארבייטער יוזעף שוועדאוויטש (זאקאנטנא 7) האט עפיס פערריכט אונטערן סופיט און איבער דעם קאכעדיגען קעסעל וואסער. די ארבייטער, וועלכע האבען אונטערגעהאלטען די לייטער, אויף וועלכער שוועדאוויטש איז געשטאנען, זענען פלוצים, אין א געוויסען מאמענט, פערבלענדט געווארען פון דער פארע, וועלכע האט זיך ארויסגעריסען פונ׳ם קעסעל. זיי האבען זיך, נישט־ווילענדיג א ריהר געטאן און שוועדאוויטש האט פערלוירען דאס גלייכגעוויכט אויף דער לייטער

ער איז אראפגעפאלען גלייך אין דעם קאכעדיגען קעסעל וואסער.

מען האט דעם אומגליקליכען אין א שרעקליכען מעמד ארויסגענומען פונ׳ם קעסעל. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל פון הייליגען יוזעף.

איינינע ארבייטער, וועלכע האבען בייגעוואוינט דעם שרעקליכען פאל האבען בעקומען נערווען־אטאקען און צו איינעם פון זיי, דער ארבייטער פיליפ פלאכארטשיק (טארגאווא 7) האט מען אויך אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דאנערשטאג — א זיצונג פון שטאט־ראט

דאנערשטאג, דעם 17 יאנואר 1929 פונקט האלב 8 וועט אין זיצונגס־זאל פונ׳ם שטאט־ראט אויף פאמארסקא 16 פארקומען א זיצונג פון שטאט־ראט מיט דער פאלגענדער טאג־ארדנונג:

1. קאמוניקאטען.
2. וואהלען פון פרעזידיום, שטאט־ראט־קאמיסיעס, און רעוויזיאנס־קאמיסיע אויפ׳ן יאהר 1929.
3. בעריכטען פון דער פינאנצען־און־בודזשעט קאמיסיע, און פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים.

ווארעם־שטיבער און שפיל־פלעצער פאר קינדער

(מ) די קולטור־אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט אנגעהויבען ארגאניזירען די צווייטע ווארים־שטוב פאר שול־קינדער אין דרום־מזרח־טייל פון שטאט.

די ערשטע ווארים־שטוב ביים געריכט פאר מינדעריאהריגע ווערט זעהר פיל בעזוכט.

*

(מ) דער מאגיסטראט האט בעשלאסען איינארדנען א רייה שפיל־פלעצער פאר די קינדער. צוליב דעם האט ער זיך געווענדעט צו אלע בעזיצער פון פרייע פלעצער, אז זיי זאלען זיי פערפאכטען דעם מאגיסטראט.

צוויי פרויען־קאנדידאטקעס אלס לאווניקעס

צווישען די קאנדידאטען אויף לאווניקעס צום ארבייטס־געריכט, וועלכע ס׳האט אנגעגעבען דער דעטאליסטען־פעראיין געפינען זיך 2 פרויען: פרוי זאבאראווסקא, וועלכע האט א קאנצעסיע פונ׳ם מלוכה׳שען ספירט־מאנאפאל, און פרל. אידא רובינשטיין די אינהאבער פון א מאדע־געשעפט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען.

(2) מ. ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), מ. מילער (פיעטריקאווער 46), וו. גראשקאווסקי (קאנסטאנטינער 15), פערלמאן (צעגעלניאנא 64), ה. ניעוויאראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 37), א. פאטאש פלאץ קאשציעלני 10).

א אומגליקספאל מיט א יונגעל.

(2) דער 10-יעהריגער יצחק הערשליקאוויטש (זאווישא 32) איז אראפגעפאלען פון די טרעפען און בעקומען א געהירן־ערשיטערונג.

די פאגאטאוויע האט אפגעפיהרט דאס יונגעל אין שפיטאל פון אננא מאריע.

היינט — אלגעמיינע פערזאמלונג פון „בר־כוכבא“.

(—) דער רעארגאניזירטער עלטסטער יודישער ספארט־ און טורן־פעראיין „בר־כוכבא“ ווייזט שוין ארויס א לעבהאפטע טעטיגקייט. אלע סעקציעס זענען שוין טעטיג און ווערבירען כסדר נייע מיטגלידער.

היינט קומט פאר די אלגעמיינע פערזאמלונג פון „בר־כוכבא“, אויף וועלכער עס וועט אויסגעוועהלט ווערען די אנפיהרענדע מאכט פון פעראיין.

דאס געווינס 10000 זל. אין לאדז

אין דער איצטיגער ציהונג פון דער 3. קלאס פון דער מלוכה־לאטעריע איז דער גליקליכער לאס 140079, וועלכער האט געוואונען 10,000 זל. פערקויפט געווארען אין דער גליקליכער קאלעקטור פון ס. יאטקא פעטריקאווער 22 און 66.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

מיט׳ן אנטייל פון די ליבלינגס־ארטיסטען בארימאוא, ראבינאוויטש און די בעקאנטע פרימא־אנא נאדיא קארעני

היינט, זונטאג, דעם 13-טען און דינסטאג, דעם 15-טען, 9 אין אווענד

פרעמיערע!!! צום ערשטען מאל אין לאדז! פרעמיערע!!!

דער שלאגער פון מאריס שווארץ קונסט טעאטער אין ניו־יארק

„די מלחמה פאר גאט“

פאלקס־שפיל מיט געזאנג אין 4 אקטען מיט פראלאג און עפילאג.

ספעציעלע מוזיק געשריבען פון ל. זעלמאן, רעזשיסירט פון מ. מאכאראווסקי.

1. אקט: די אפיקורסישע זוימען פון נייעם רב און ראש ישיבה.
2. אקט: די צושטערטע תנאים. 3. אקט: דער קרבן פאר קידוש השם. 4. אקט: די מלחמה פאר גאט און די קבורה פון רב.

מאנטאג, דעם 14 טען, 9 אין אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50

אויף דער שוועל פון גליק

אין 3 אקטען רעזשי: ל. ראבינאוויטש. שעהנע געזאנג און טענץ פון זילבערג.

נייע שעהנע טענץ אינסצענירט פון טענצער מיעטשיסלאוו קורהאנסקי.

מיטוואך, ד. 16 טען, 9 אוו. צו פאפולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50 צום 24. מאל

„די חלומות פון ליבע“ — רעזשיסירט פון — ל. ראבינאוויטש.

אפערעטע אין 3 אקטען מיט 25 נומערן געזאנג און טענץ פון לייען.

ס׳נעמט אנטייל (לויט א. ב. פ ר ו י ע ן: בעזמאן, בארימאווא, נאדיא קארעני, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קאמפאניעץ. מ ע נ ע ר: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראויסקי, מאסקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

ארטיסט: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהארמאניע־קאסע.

אנאנס! אין פארבערייטונג: דער גאלדענער סאלדאט, צוריק צו מיין פאלק

א לוין־אקציע אין שטעטישען שעכט־הויז.

ווי בעוואוסט האבען די ארבייטער פונ׳ם שטעטישען שעכט־הויז בשעתו ארויסגעשטעלט א פאדערונג פון א 45-פראצענטיגער הוספה, און סון שליסען א קאלעקטיווען אפמאך.

די דירעקציע האט עס דעמאלט אפגעזאגט נאכצוקומען.

נעכטען איז אין פעראיין פון די קאמונאלע אנגעשטעלטע פארגעקומען א פערזאמלונג פון די ארבייטער אין שעכט־הויז. עס איז בעשלאסען געווארען ווידעראמאל ארויסצוטרעטען מיט דיזעלבע פאדערונגען, און אין פאל, ווען די דירעקציע וועט ווידעראמאל אפזאגען נאכצוקומען די פאדערונגען אין משך פון 14 טעג — צו ערקלערען א שטרייק.

ארעסטירט די מערדער

פון דעם לאדזער סוחר זאקס.

בשעתו האבען מיר מיטגעטיילט וועגען א מארד פון א לאדזער סוחר, וועלכער האט לעצטענס געוואוינט אין טורעק, און וועלכען מען האט דערהרגעט אין גריניע אויפ׳ן וועג קיין ענגלאנד, אויף א פראנצויזישער האנדעלס־שיף.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דעם מארד זענען בעגאנגען די קאנטראבאנדיסטען: גרודזשינסקי און יאן ראבישקא פון ווארשא. מען האט ביידע מערדער ארעסטירט.

„עולם הזה“ אין „אזא“.

מ׳שמועסט זיך דורך און מ׳שיסט זיך דורך.

אין רעסטאראן „אזא“ (נארוטאוויטש 18) איז אויסגעבראכען א סכסוך צווישען א גרופע געסט. אין דער גרופע האט זיך געפונען דער פארוטשיק מאמלעוויטש און עטליכע ציווילע, דער פארוטשיק, וועלכער האט זיך געפונען בעליידיגט פון די ציווילע, האט עטליכע מאל אויסגעשאסען אין דער לופט. איין קויל האט געטראפען דעם קעלנער אנדראראוויטשיק. מען האט צום פערוואונדעטען גערופען די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

דער פארוטשניק מאמלעוויטש האט זיך גלייך נאך דעם פארפאל געמאלדען צו זיין שעף, און דערצעהלט וועגען גאנצען פארפאל.

כי תצא תורה מ׳לאדז!

דער מאגיסטראט קויפט בילדער ביי לאדזער קינסטלער.

(מ) אין שטעטישען ביודזשעט אויפ׳ן יאהר 1928 1929 געפונט זיך צווישען אנדערע, א פאזיציע פון עטליכע טויזענד זלאטעס אויף איינצוקויפען קינסטלער־ווערק פאר דער שטעטישער קונסט זאמלונג.

דער לאדזער מאגיסטראט האט בעשלאסען פאר דער סומע איינצוקויפען בילדער ביי די פאלגענדע לאדזער קינסטלער: ביי מ. טרעמבאטש — דאס בילד „פון דער מארטיראלאגיע“, ביי ק. היללער — „די אפגעברענטע פאבריק“, ביי י. הירשפאנג — „טויטע נאטור“, ביי ק. מאצקיעוויטש — „מאשינען“ ביי נ. שפינעל — „לאנדשאפט“ ביי ר. ראזענטאל — „דאס בילד אויפ׳ן קאשטשיאל און קאזמיערוש, און ביי פינקעלשטיין — „א קאמפאזיציע פון בלומען“.

פאר די בילדער האט דער מאגיסטראט בעצאהלט 7,000 זלאטעס.

פלענאר־זיצונג פון „קרן היסוד“

היינטט, 5 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א פלענאר־זיצונג פון קאמיטעט פון „קרן־היסוד“. אויף דער טאג־ארדנונג שטעהען זעהר וויכטיגע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט דער אקציע לטובת דעם „קרן־היסוד“, וואס ווערט לעצטענס געפיהרט אין אונזער שטאט. עס זענען געווארען איינגעלאדען די אנגעזעהנסטע עסקנים פון „קרן־היסוד“.

יוגענד־סעקציע ביי די פועלי־אמוני־ישראל.

היינט קומט פאר אין לאקאל פון דער יוגענד־סעקציע ביי פועלי־אמוני־ישראל (ווסכאדניא 66) א יוגענד־מיטינג, ווי עס וועלען ארויסטרעטען מיט רעפעראטען די ח״ח ד. באמאץ, פ. לאנדענבערג, י. זילבערבערג, פ. אלטמאן, נ. נוסבוים און אנד.

א יודישע לידער־זאמלונג.

עס איז ערשינען פון דרוק 7 פאלקס־לידער בעארבייט פאר א געמישטען כאר, ווי אויך צוויי אריגינאל־קאמפאזיציעס פאר א מענער־קווארטעט, טעקסט פון פראפוס, מוזיק פון לעאן זעלמאן. פרייז פאר אלע צוזאמען 5 זל. — פאר מוזיקער 20 פראצענט ראבאט.

*

א בריף אין רעדאקציע

פון יודישען פריזיער־מייסטער־פעראיין

חשובער הער רעדאקטאר! מיר האבען דעם כבוד אייך צו בעטען פערעפענטליכען אין אייער חשובער צייטונג פאלגענדעס, פאר וואס מיר דאנקען אייך פאראויס:

אין צוזאמענהאנג מיט דעם אונגעהערטען סקאנדאל מיט דעם בזיון המת פון פערשטארבענעם לאנג בעוואוסטען פעלדשער אבראמאוויטש, אלעקסאנדריסקא 20, בעת די אגודה־פערוואלטונג פון דער לאדזער קהלה האט פערלאנגט איין קלייניגקייט — תקיעת־כף פון פערשטארבענעמס ווהן, אז ער וועט שבת האלטען געשלאסען די ראזורע, און אז אין געגענפאל וועט מען דעם בר־מינן קובר זיין ביים פלויט — קומען מיר צו דער עפענטליכקייט מיט דער ראזיגער פראגע:

אין דעם טרויערינען פאל, וואס די איבערגעבליבענע פאמיליע בלייבט אהן ברויט און עס קומט די קהלה־פערוואלטונג לייטערען די איבערגעבליבענע נשמה און זאגט, אז עס קומט דעם פערשטארבענעם קובר צו זיין הינטער דעם פלויט, אויב אין דעם צוקונפט וועט די ראזורע אפען זיין אום שבת, פרעגט זיך: צי זענען אונזערע געלדער וועלכע מען נעמט ביי אונז עטאט, נישט גלייכבערעכטיגט אזוי גוט ווי פון די פרומאקים וואס זייערע טעכטער שערען און קעמען זיך דווקא אום שבת? און דא ווען איינער ארבייט שווער און ביטער מיט זיינע איינענע הענד קומט אט די שעהנע יודען און פיהרען א קאמף מיט אזעלכע מיטלען ווי בזיון־המת, און מיט די ארימע איבערגעבליבענע יתומים, דעריבער פראטעסטירען מיר ווי אמשארפסטען געגען דער אזוי גערופענער קהלה־מעהרהייט!

א סך פרויען פערלייקענען אז זיי זענען פערהייראטע.

געשעפטסלייט האָבען א פאָראורטייל געגען פערהייראטע פרויען

„איך בין אייגענטליך פערהייראַט, אָבער אין געשעפטס-לעבען איז פראַקטישער צו געלטען אַלס „פריילין", האָט מיר דאָ נישט לאַנג געזאָגט אַן־עלעגאַנטע קלוגע אַמעריקאַנערין. „אָבער פאַרוואָס אום גאָט'ס ווילען, פערלייקענט איהר אייער הייראַט? האָב איך פעראינטערעסירט געפרעגט. און זי האָט געענטפערט: „צוליב געשעפטליכע אינטערעסען".

די דאָזיגע פרוי, וועלכע איז גליקליך פערהייראַט און מאַכט אַ סוד פון איהר הייראַט איז אין דער היגזיכט ווייט נישט קיין אויסנאַהם צווישען די אַמעריקאַנער ביזנעס-פרויען. מע קען זאָגען, אַז דאָ איז אַ מנהג צו האַלטען די הייראַט פאַר אַ פריוואַט־זאַך, וועגען וועלכער פרעמדע דאַרפען נישט וויסען. פאַרוואָס איז עס אַזוי!? פאַרוואָס פיהלען די פרויען, אַז אין געשעפטליכען לעבען איז פאַר זיי גלייכער צו בעהאַלטען דעם אמת, אַז זיי זענען פערהייראַט? אַן־אַנקעטע איז געמאַכט געוואָרען וועגען דער פראַגע אין אַ גרויסער צאָהל אונטערנעהמונגען, וואו עס זענען בעשעפטיגט פרויען, פער הייראַטע און אומפערהייראַטע. די מעהרסטע פון זיי האָבען געגעבען איין און דעמזעלבען ענטפער — אַז די מעהרסטע געשעפטסלייט האָבען אַ פעראורטייל געגען פערהייראַטע פרויען. אַ סך פון די געשעפטסלייט ווידער האָבען אָפּגעלייקענט די בעשולדיגונג. אָבער דאָך ווייזען די פאַקטען, אַז אין לאַנד, וואו פרויען האָבען אָפּגעהאַלטען אַזוי פיל נצחונות פאָליטישע און עקאָנאָמישע, איז פאַר אַ פערהייראַטער פרוי שווער צו קריגען אַרבייט.

די רעזולטאַטען פון דער אַנקעטע, ווייזען, אַז אין אַלע אונטערזוכטע אונטערנעהמונגען זענען אָנגעשטעלט מעהרסטענס פרויען, וועלכע האָבען זיך אָנגעגעבען פאַר מיידלעך, אין אַ גרויסען געשעפט איז אין גאַנג פון דער אַנקעטע די צאָהל פון פרויען אָנגעשטעלטע אויסגעוואַקסען מיט אַמאָל פון צעהן ביז פופצען. עהנליכע פערוואַנדלונגען זענען פאָרגעקומען, אויך אין אַנדערע געשעפטען. טייל באַלעבאַטים זענען געווען דערפון ע־שטוינט, אַנדערע האָבען עס בעטראַכט ווי אַ שפּאַס, אָבער די מייסטע האָבען זיך געפיהלט פשוט בעליידיגט. „סטייטש, מען נאַרט מיך אָפּ!" האָט זיך אויסגעדרוקט דער דירעקטאָר פון אַ גרויסען האַנדעלס־הויז. „מאָלט אייך, איך האָב יאָהרענלאַנג געאַרבייט מיט אַ פרוי, צו וועלכער איך האָב געהאַט אומבעגרענצטע צוטרויען. פּלוצים איז זי געשטאָרבען, ערשט דעמאָלט האָב איך ענטדעקט, אַז זי איז געווען פערהייראַט. זי האָט קיינמאָל נישט געטראָגען איהר הייראַטס־רינגעל און זי האָט זיך שטענדיג געהאַלטען ווי אַ יונג פרייליין שטענדיג פריי מיידעל. איך קען אייך גאָרנישט פאָרשטעלען, ווי אומאַנגענעהם, ווען איך טראַכט וועגען דער פרוי.

נישט שטענדיג געלינגט אָנצוהאַלטען דעם ליי־בען. די גרויסע בענק און פינאַנציעלע אינסטיטוציעס ווילען גרינדליך וויסען, מיט וועמען זיי האָבען צו טון און זיי האָבען זייערע וועגען צו קריגען גע־נויע ידיעות וועגען זייערע אָנגעשטעלטע, ד אַנישט לאַנג האָבען צוויי ניו־יאָרקער בענק אָפּגעזאָגט אַלע פרויען, וועלכע האָבען פערלייקענט, אַז זיי זענען פערהייראַט. נישט דערפאַר האָבען עס די בענק געטון, ווייל זיי האָבען נישט געוואָלט בעשעפטיגען פערהייראַטע פרויען, נאָר ווייל זיי האָבען נישט געוואָלט מוחל זיין דעם ליגען. אין קלענערע אונטערנעהמונגען, וואו מען זוכט נישט אַזוי שטאַרק נאָך דעם סטאַטוס פון די אַרבייטער, איז פאַר די פרויען גרינגער אָפּצוגאַרען. אָבער אַן־אומפאָרזיכטיג וואָרט אַן־אומערוואַרטעטער צופאַל, און דער סוד שפרינגט אַרויס אויף דער ליכטיגער וועלט.

פאַרוואָס־זשע פיהרען אָט די פרויען אַ מין דאָפּעל־לעבען, וואָס איז פאַר זיי אַ קוואַל פון אייביגער אומרוהיגקייט? דערפאַר ווייל זיי פיהלען אינסטינקטיוו, בעזונדערס די יונגע פרויען, אַז זיי מוזען געפעלען, כדי צו האָבען אַ לייטישע שטעלע. און קען מען דען נישט גיכער ערוואַרטען, אַז דער באַלעבאָס וועט זיך פערליבען, אויב ער וועט מיי־נען, אַז ער זעהט פאַר זיך אַ מיידעל? שוין אָפּ־גערעדט דערפון, וואָס אַ סך באַלעבאַטים וויכען אייננאַנצען אויס אָנצושטעלען פערהייראַטע פרויען, ווייל לויט'ן טראַדיציאָנעלען שטאַנדפונקט פון אָט די מענער איז דער אָרט פון אַ פערהייראַטער פרוי נישט אין ביוראָ, נאָר אין דער היים.

פערהאַן נאָך אורזאַכען, וואָס ווירקען אויף דער פרוי, זי זאָל זיך אָנגעבען פאַר אַ מיידעל. זי קען דעמאָלט זיך פיהלען בעקוועמער צווישען די איבריגע מיטאַרבייטערינס. אַזוי האַלטען זיי זיך פון איהר פונדערווייטענס און קוקען אַפילו אויף איהר פיינדליך. אין די פרוי געצוואונגען צו אַרבייטען, כדי אַרויסצוהעלפען איהר מאַן, ווייל ער פערדינט נישט גענוג צום ל'עבען, ערלויבט מען זיך, נישט רעדענדיג פון איהם, חוזק צו מאַכען און מען בעציהט זיך צו איהר מיט אַ מין רחמנות־געפיהל, וואָס בעליידיגט זי. אלא זי אַרבייט, ווייל זי איז פעהיג און האָט ליב צו אַרבייטען און פערדינען אויף לוקסוס זאַכען, הויבט זיך אָן אַ שנאה און קנאה פון וועלכער עס איז נישט אויסצוהאַלטען. מען זאָגט איהר, אַז עס זענען פערהאַן בילכערע פאַר איהר, אַז זי רויבט אַוועק דאָס ברויט פון נויט־בעדערפטיגע, ווייזט זי זיך צו דער אַרבייט אין אַ נייע קלייד, אין אַ נייעם מאַנטעל, קוקט מען אויף איהר, ווי זי וואָלט אָפּגעטון די גרעסטע עולה. אומעטום בעגעגענט זי קאַלטע בליקען. און אויב דער מאַן קומט יעדען פאַרנאַכט זי אָפּנעהמען און ווייזט אַרויס צו איהר צערטליכקייט, ווערען די בליקען ווי שפּיזען, אין אַזאַ אַטמאָספערע פון פיינדליכקייט מצד די קאָלעגינס און די באַלעבאַטים איז קיין וואונדער נישט, וואָס פרויען האַלטען הייראַט פאַר אַ פריוואַט־זאַך, וועגען וועלכער פרעמדע טאָרען נישט וויסען.

קלאַרא ל.

דער בלוטיגער גענעראליסימוס.

(ענדע פון דער 4־טע זייט).

נישט אָפּגעלייקענט און דער שענדליכער בלבול האָט דערגרייכט דעם תכלית: ער האָט צוגעגרייט די „פּאַטריאָטישע" רוסישע הערצער צו בערעכטי־גען אַלע גזירות אויף יודען. אין טאַשקענט, למשל, האָט אויפ'ן בעפעהל פון אָרטיגען גובערנאַטאָר זיך צונויפגעזאַמעלט אַ גרויסער המון, וועלכער האָט מתפלל געווען, אַז דאָ סמיליטער זאָל ניצול ווער־רען פון די יודישע פערעטער.

די דאָזיגע שטימונג האָט געראַרפט געשאַפען ווערען אויך אין באַלטישען קאַנט, וואו ביז דאַן זענען די בעציהונגען צווישען די יודען און קריסטען געווען גאַנץ פריינדליכע. ווע זער באָרען איז, לויט דער מיינונג פון דער אַרמיי־קאָמאַנדע, אויך דאָ געווע זענעוגענער צוגעגרייט, איז אַרויסגעגעבען געוואָרען דער בעפעהל, אַ זאַלע יודען פון קורלאַנד מוזען פערלאָזען זייער היים.

דער גאַנצער שטראָם פון די צענדליגע טוי־זענדער פּליטים פון ליטע און קורלאַנד איז געגאַנגען דורך ריגע. עס איז זיך שווער פאָרצושטעלען דאָס בילד, וואָס ריגע האָט דעמאָלט מיט זיך פאָרגע־שטעלט. די שוהלען און בתי־מדרשים זענען פער־וואַנדעלט געוואָרען אין היימען. אויף די הויפּט־זאַמעל־פונקטען, וואו עס פלעגען אָנקומען די פּליטים, פלעגט שטעהן כמעט די גאַנצע שטאָט יודען — אָרים און רייך, יונג און אַלט, און פלעגען זיך בעטען ביי די סטודענטען, וואָס האָבען רעגיסטרירט די פּליטים, מען זאָל זיי געבען אַ היים אויף דער צייט. וואָס זי דאַרף זיך אויפהאַלטען אין ריגע. אַ געוואַל־דיגען רושם האָט געמאַכט דער טראַנספּאָרט פּליטים פון ליטע, צווישען וועלכע עס זענען אויך געווען 5 קרבנות פון שטעטעל קוזשע, וואו די יודען זענען בעשולדיגט געוואָרען אין שפּיאָנאַזש און ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש האָט געהייסען שמייסען אַלע יודען, די גאַנצע שטאָט איז געלאָפען אָנקוקען די קרבנות, פרויען האָבען געחלשט, וועהענדיג די אומ־גליקליכע. זייערע קערפּער זענען געווען איינגאַנצען צעבלוטיגט פון די קאָזאַקישע נאַהייקעס.

דער חורבן פון קאָוונער און קורלענדער גע־ביטען האָבען געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאַמ־קייט פון די האַנדעלס־אינסטיטוציעס פון גאַנץ רוס־לאַנד, וועלכע האָבען אָנגעוויזען די רעגירונגס־ספע־רען אויף די שלעכטע פאָלגען, וואָס די גירושים קע־נען האָבען פאַר גאַנץ רוסלאַנד. דאָס פינאַנץ־מיניס־טעריום האָט אינ'ם דאָזיגען ענין אינטערווענירט ביי דער מיליטער־מאַכט, אָבער אָן ערפאָלג, אמת, אין אָנהויב מאַי האָט ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש בעפוילען זיך בעגנוצען מיט אַן־אַלגעמיינעם גירוש, נאָר אין איינצעלנע פאַלען, אָבער דערביי האָט ער געשטעלט אַ תנאי, אַז יודען זאָלען איבערגעבען דער אָרטיגער מאַכט ערבות־לייט „וועלכע וועלען אויפגעהאָנגען ווערען אין פאַל פון פעראַט מצד יודען".

דער דאָזיגער „חסד" פון ניקאָלאַי ניקאָלאַיע־וויטש האָט אַרויסגערופען אַ פּראָטעסט מצד דער יודישער בעפעלקערונג, וואָס איז אויסגעדרוקט גע־וואָרען אין אַ בריף, מיט וועלכען דער דעפּוטאַט פון דער פערטער דומע נ. פרידמאַן האָט זיך גע־ווענדעט צום מיניסטער־פּרעזידענט גאָרעמיקין.

דערווייל האָט זיך צווישען די פערטריבענע פּליטים פערשפּרייט די ידיעה, אַז די מאַכט האָט זיי ערלויבט זיך צוריקצוקעהרען. די שמחה איז אָבער גע־ווען נישט אויף לאַנג, מחמת עס האָט זיך אַרויס־געשטעלט, אַ זרי יעניגע, וואָס זענען שוין אַרויס־געטריבען געוואָרען, קענען זיך נישט צוריקקעהרען. נאָך מעהר: באַלד נאָכדעם האָט זיך אָנגעהויבען אַ נייע כוואַליע. גירושים: דעם 10־טען מאַי זענען אַרויסגעטריבען געוואָרען אַלע יודען פון שטעטעל מירקשלי (קאָוונער גוב.). סוף מאַי האָט דער זעל־בער גורל געטראָפען די יודען פון מוקום (קורלאַנד) אין יוני האָבען זיך אָנגעהויבען די גירושים אין אַ סך ערטער אין פּאָדאָליער גובערניע, אין יולי און אוי־גוסט האָט מען אַרויסגעטריבען די יודען פון סלאָנים, וואָלקאָוויסק און עס האָט שוין געהאַלטען דערביי, אַז מען זאָל אויך אַרויסשיקען די יודען פון ריגע, יאַקאָבשטאַט. אַ דאַנק דער השתדלות פון דעפּוטאַט פון דער ערשטער דומע יאַקאָבסאָן איז די גזירה בטל געוואָרען און די ריגער יודען איז בעשערט געווען אויסצומיידען דעם ביטערען גורל, וואָס האָט געטראָפען זייערע אומגליקליכע ברידער פון די איבעריגע פראָנט־געביטען וועמענס קברים עס זענען אין די טויזענדער איצט צושפּרייט איבער דעם ברייטען, גרויסען רוסלאַנד. (יט"א)

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-82
יינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר ליגנגען און האַרץ־קראַנקהייטען, בעטראַהלונגען און קינעסי־...
אין דערהיים פון 3–5 נאָכמיטאַג.
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. I. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאַוניע פון ווערטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, אין: אינלעגען אויף פּלאַטפוס, קינסט־ליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.
עמפּפאַנגט פון 5–7 אין אָוונט.

Dr. med.
R. Robinzon
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.
פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אָן פון 8–$9\frac{1}{2}$ פריה און פון $3\frac{1}{2}$–$4\frac{1}{2}$ נאָכמ.

קינאָ־טעאַטער
„PALACE"
Piotrkowska 108.

פון מאָרגען!
נאָך נישט געזעהענער
רעקאָרד־פּראָגראַם! א. נ.
„טאַנגאָ פון ליבע"
מיט דער שענסטער אַמעריקאַנער טענצערין
CARMEL MYERS
אין דער הויפּטראָלע.

די ניי ערעפענטע
מעכאַנישע טישלעריי
אין לאָדז, זגערזשער 120, טעל. 77-33
נעהמט אָן אַלערליי אַרבייטען אויף טישלער־מאַשינען: ווי: זעגען, היבעל־מאַשינען, שפּונטאָווען פּאָדלאָגעס, איינספּיקען פענסטער, ווי אויך פּרעצעזירטע מעבעל־אַרבייטען א. ז. וו. צו צוגענגליכע פּרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכקייט.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8 – 10 פריה און פון 5–9 אין אָוונט.
בעזונדערע וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאַמיליע רעמשטיין צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער מוטער
שרה לאה נ"ע
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים
פאַמיליע גאַרזשעלאַני (סאָסנאָוויעק).

20% ביליגער

פון פאַבריקס־פּרייז־קוראַנט
עלעגאַנטע
שניעגאָוצעס
אינלענדישע עמפּפעהלט
J. WINDMAN, Piotrkowska 35, telefon 12-23.

יעטוועדע יודישע פאַמיליע מוז אַבאָנירען אויפ'ן יאָהר 1929 דעם אייגציגען יודישען זשורנאַל
פאַר היגיענע און מעדיצין
„פאָלקס־געזונט"
(7-טער יאָהרגאַנג). אויסגאַבע „טאָז"–„אָזע", רעד. ד"ר צמח שאַבאַד (ווילנע)
פּרייז: אַ יאָהר – 6 גילדען; אַ $\frac{1}{2}$ יאָהר – 3 גילדען; אַ $\frac{1}{4}$ יאָהר–1.50 גילדען.
אַדרעס: „פאָלקס־געזונט", ווילנע, פּאָסט־קעסטעל 69, פּ. ק. אָ. 80.604
טיכטיגע און רעגעלע אַגענטען ווערען געפאָדערט איבעראַל!
אין יאָהר 1929 וועלען זיך דרוקען אַ רייהע וויכטיגע אַרטיקלען וועגען פּלעגע און ערציהונג פון קינדער, וועגען היגיענע פון דער פרוי, וועגען פראַגען פון געשלעכטס־לעבען א. אַ.
וויכטיגע פּרעמיעס! עצות אומזיסט! וויכטיגע פּרעמיעס!

אכטונג, זאַקען־פאַבריקאַנטען
העת קצר והמלאכה מרובה
עס ווערט אָנגענומען אויסצואַרבייטען רענדלער צו רינדער־שקאַרפּעטען אויף 14-16 מאַשינען מיט רינגעל־אַפּאַראַטען ווי אויך נייען אויף ספּעציעלע זיים־מאַשין צו ביליגע פּרייזען. רעעלע בעהאַנדלונג, פּינקטליכע אויספיהרונג
ביי מיכאַלאָוויטש וואָסקאָדניאַ 50.

אַכטונג, שטריקער!
אַלע שטריקער, וועלכע בעזיצען Stoll's שטריק־מאַשינען און זענען נישט צופרידען, זאָלען זיך אין זייער אייגענעם אינטערעס ווענדען היינט, זונטאַג, דעם 13-טען יאַנואַר, 7 אַ זייגער אָוונט צו
נתן גרינבוים, פּולנאָצנאַ 25
רעכטע אָפיצינע, פּאַרטער.
3755

לאָדזשעריז!
וועלכע דאַמע ווייסט דאָס נישט, אַז בילדער, שפּיגלען, לאַנדשאַפטען א. ז. וו. קען מען אַמ־ביליגסטען קויפען אויף אויסצאָהלונגען, אַכט צו־רעכענען פּראָצענטער
3760
נור פאַר 2 זל. וועכענטליך
ביי דער פירמע A. KASPROWICZ i S-ka
Łódź, ul. Abramowskiego № 7, Sklep (dawniej Gubernatorska)

LUNA
!היינט און פאלג. טעג! גרויסע פרעמיערע
LUNA
פון דעם לאנג־ערווארטעטען פרעכטיגען פויליש׳ען פילם, לויט דער פּאפּולערע ערצעהלונג פון IRENA ZARZYCKA
„דאס ווילדע מעדעל" (DZIKUSKA)
רעזשיסירט פּין בעוואוסטען רע־זשיסער HENRYK SZARO
אין די הויפּט־ראָלן: MARJA MALICKA i ZBYSZKO SAWAN
פּרעכטיגע מוזיקאַלישע אילוסטראַציע, אויסגעפיהרט פון א גרויסען סימפא־נישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה׳ טעאדאר רידער.
אנהויב פון די פארשטעלונגען: 4 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג. לעצטער סעאנס — 10 א זייגער אין אווענד.
אויפ׳ן ערשטען סעאנס זענען די פרייזען פון 1 זל. און. שבת און זונטאג פון 12 ביז 3 נאכמ. זענען אלע פּלעצער צו 50 גר. און 1 זל.

Przymusowe licytacje.

Magistrat m. Łodzi — Wydział Podatkowy — niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 23 stycznia 1929 r. między godz. 9-tą rano a 4-tą popołudniu odbędą się przymusowe licytacje ruchomości u niżej wymienionych osób za niewpłacone podatki:

1. Adler W., Konstantynowska 59, meble.
2. Charemza A., Wschodnia 26, meble.
3. Djament M., Nowomiejska 29, meble.
4. Danielak J., Zgierska 11, meble.
5. Dzienczarski Sz., Wschodnia 16, meble
6. Dimant B., Wschodnia 16, meble.
7. Fridman A., Wschodnia 19, kontuar.
8. Frydman L., Wschodnia 22, kredens.
9. Goldberg Ch., Wschodnia 15, meble.
10. Joffe F., Pomorska 23, fotel.
11. Jasiński T., Północna 36, meble.
12. Kurc M., Szkolna 8, kredens.
13. Klajt A., Pomorska 13, meble.
14. Krauze L., Północna 8, meble.
15. Kon R., Nowomiejska 34, gwoździe.
16. Lipski H., Zgierska 5, meble.
17. Nasielski J., Zgierska 13, meble.
18. Nirenberg M., Konstantynowska 24, maszyna do szycia.
19. Orner Z., Konstantynowska 36, pianino.
20. Pinczewski I., Wschodnia 16, meble.
21. Rotbard L., Wschodnia 18, meble, waga.
22. Rozenblum D., Kielma 6, szafa, maszyna do szycia.
23. Rozenblum A., Zgierska 9, farby.
24. Rotblit A., Zgierska 11, meble.
25. Skosowski H., Nowomiejska 29, kredens.
26. Sztyft H., Nowomiejska 28, 10 sztuk towaru.
27. Walicer H., Wschodnia 19, naczynia emaljowane.
28. Wajsman L., Wschodnia 24, szafa.
29. Zylberberg A., Zgierska 9, lustro.
30. Zilberberg A., Zgierska 9, meble.
31. Aptekarz N., Dolna 12, meble.
32. Ajzenbarg J., Franciszkańska 15, meble.
33. Baranowski J., Cmentarna 1, meble, maszyna do szycia.
34. Bawnik Ł., Franciszkańska 17, meble.
35. Bornsztajn M., Franciszkańska 17, 2 szafy.
36. Blajsztajn A., Franciszkańska 19, meble.
37. Brodaty Mendel, Franciszkańska 15, zegar.
38. Baum Ch., Franciszkańska 56, szafa.
39. Brodaty M., Franciszkańska 31, meble.
40. Blatt H., Gdańska 8, meble, maszyna do szycia.
41. Bornsztajn S., Gdańska 9, meble.
42. Bliźniko D. S., Pomorska 4, meble.
45. Dłutkiewicz St., Franciszkańska 52, meble.
47. Elsner C., Bałucki Rynek 10, meble, waga.
48. Elke K., Brzezińska 49, forma do ciasta.
49. Elman A., Franciszkańska 15, meble.
50. Fideler W., Drewnowska 56, meble.
51. Fuks I., Franciszkańska 4, meble.
52. Fuks I., Franciszkańska 15, meble.
53. Frajdenrajch L., Franciszkańska 33, meble.
54. Fragsbetreger I., Franciszkańska 41, warsztat tkacki.
55. Fisz N., Franciszkańska 48, meble.
56. Farber L., Gdańska 8, meble.
57. Gailster B., Konstantynowska 51, meble.
58. Gebert E., Drewnowska 12, meble.
59. Gelbard S., Franciszkańska 15, szafa.
60. Grzęba W., Franciszkańska 29, meble.
61. Goldsztadt D., Gdańska 5, szafa.
62. Kestenberg Z., Franciszkańska 30, meble
63. Kibliński A., Drewnowska 16, meble.
64. Kozłowski D., Drewnowska 21, meble.
65. Kustin Sz., Franciszkańska 15, garderoba z lustrem.
66. Kempiński S., Franciszkańska 17, meble.
67. Kalmanowicz N., Franciszkańska 30, meble.
68. Kuciński J., Franciszkańska 33, kredens sklepowy.
69. Kłos J., Franciszkańska 51, beczka octu.
71. Kuśmirak Lajb., Gdańska 8, meble.
73. Szarogroda G., Gdańska 6 kredens.
74. Hertel A., Franciszkańska 29, meble.
75. Herszenberg L., Franciszkańska 30, meble.
76. Joskowicz A., Franciszkańska 15, zegar stojący.
77. Józefowicz G., Franciszkańska 57, meble.
78. Izakowicz L., Gdańska 10, pomarańcze, czekolada, karmelki.
79. Kapitulnik L., Konstantynowska 44, szafa i waga.
80. Kusiński T., Konstantynowska 77, meble.
81. Liberman I., Konstantynowska 54, meble.
82. Lichman G., Aleksandryjska 28, meble.
83. Lewkowicz D., Franciszkańska 4, meble.
84. Lobersztajn H., Franciszkańska 30, meble, towar w sklepie.
85. Lederman D., Franciszkańska 30, meble.
86. Landau D., Gdańska 5, pianino.
87. Landau R., Gdańska 8, garderoba.
88. Liberman Chaim, Gdańska 8, meble.
89. Lewkowicz I., Gdańska 8, meble.
91. Lipman F., Gdańska 10, meble.
92. Liwszyc A., Zgierska 8, perfumerja.
93. Migdała H., Gdańska 8, garderoba.
94. Margulis Ch., Gdańska 11, meble.
96. Nitenberg B., Drewnowska 42, meble.
97. Neringowa J., Franciszkańska 9, meble.
99. Nusel Sz., Gdańska 8, szafa.
100. Orner Z., Konstantynowska 36, pianino.
101. Przewiarower I., Drewnowska 11, meble.
102. Pasmanik I. M., Franciszkańska 19, kredens.
103. Pokrzywa G., Gdańska 5, fortepian.
104. Rozenberg M., Brzezińska 33, meble, dwa worki mąki.
105. Rawski Sz., Drewnowska 42, meble.
106. Rozencwajg M. H., Franciszkańska 15, meble.
107. Rybak J. B., Franciszkańska 19, meble.
108. Rajbenbach Ch. J., Gdańska 5, meble.
109. Rozenzaft M., Gdańska 9, fortepian.
110. Rozenzaft J., Gdańska 10, garderoba.
111. Rozen A., Gdańska 11, meble.
112. Rozenbaum Sz., Gdańska 11, meble.
113. Rozenstein M., Zgierska 8, tytoń.
114. Süssman S., Aleksandryjska 22, meble.
115. Silberstein M., Aleksandryjska 24, meble.
116. Skurczyński Wł., Brzezińska 46, meble.
117. Sztajhorn B., Drewnowska 9, meble.
118. Śliwińska A., Franciszkańska 15, 20 dychtów.
119. Szer M., Franciszkańska 30, meble.
120. Szenman M., Gdańska 8, meble.
121. Szerman P., Gdańska 8, szafa.
122. Singer N., Gdańska 9, meble.
123. Szymański A., Gdańska 11, meble.
124. Szwarcberg L., Gdańska 11, garderoba.
125. Sztran J. L., Zgierska 8, meble.
126. Ułański F., Brzezińska 40, meble.
127. Wojciechowski I., Aleksandrowska 35, szafa.
128. Wolman J., Aleksandryjska 34, meble.
129. Wygodzki D., Drewnowska 5, meble.
130. Wajntraub Sz., Franciszkańska 42, meble.
131. Wajcenberg A., Franciszkańska 55, meble.
132. Wajngot M., Gdańska 5, meble.
133. Wiener J., Gdańska 5, kredens.
134. Wyrobek Ch. Sz., Gdańska 8, meble.
135. Wołkowicz A., Gdańska 9, meble.
136. Wieruszowski M., Gdańska 11, meble.
137. Żołądź A., Aleksandryjska 22, meble.
138. Zelichowski I., Drewnowska 26, meble.
139. Zylberman H., Franciszkańska 30, 10 korcy owsa.

W dniu 24 stycznia 1929 r. między godz. 9-tą rano a 4-tą popołudniu

140. Bornsztajn A., Wschodnia 34, kredens.
141. Czajewski T., Al Kościuszki 41, maszyna do pisania.
142. Dębiński I., Zachodnia 53, meble.
143. Dudelczyk M., Zielona 48, otomana.
144. Fajertag M., Zawadzka 1, 5 par bucików i lustro.
145. Grzelik M., 6-go Sierpnia 10, meble.
146. Ganc T., Kilińskiego 40, kredens.
147. Gertner J., Konstantynowska 177, meble.
148. Gliksman Sz., Wschodnia 31, przędza.
149. Kolski R., Wólczańska 5, fortepian.
150. Kleiman M., Żeromskiego 36, meble.
151. Lemberger M., Zakątna 17, meble.
152. Milrad J., Piotrkowska 20, 30 mtr. towaru
153. Oppenheim M., 6-go Sierpnia 37, otomana.
154. Pines L., Wschodnia 23, 2 szafy.
155. Szattan I. M., Kilińskiego 60, meble.
156. Turobiner Ch., Nowo-Cegielniana 48, meble.
157. Tajtelbaum Ch. M., Piotrkowska 37, meble.
158. Ulrichs M., Zielona 3, meble.
159. Wolanek M., Wschodnia 23, meble.
160. Wiślicki Ch., Piotrkowska 83, 3 krzesła.
161. Werdygier H., Wschodnia 54, meble.
162. Wolfson K., Zawadzka 23, meble.
163. Altman J., Cegielniana 41, meble.
164. Aurbach J. Ch., Kamienna 2, meble.
165. Ast M. M., Kamienna 3, meble.
166. Bezbroda M., Cegielniana 41, 5 sztuk towaru.
167. Bergfreund J., Cegielniana 42, meble.
169. Brzeziński J., Cegielniana 42, galanterja i meble.
170. Bender M., Cegielniana 50, meble.
171. Bornsztajn I., Cegielniana 51, meble.
173. Buksbaum S., Gdańska 18, meble.
174. Bornsztajnowa C., Gdańska 18, garderoba
175. Baumatz D., Gdańska 21, meble.
176. Brukier S., Kamienna 2, meble.
177. Berliner M., Kamienna 3, meble.
178. Bartkowski J., Kamienna 4, kredens.
179. Brasz Z., Kamienna 5, meble.
180. Behm E., Kamienna 6, meble.
181. Brokman M., Kamienna 6, garderoba.
183. Cimmerman P., Kamienna 2, meble.
184. Cytrynowski Sz., Kamienna 4, meble.
185. Chociński J., Kamienna 9, meble.
186. Domagała L., Cegielniana 136, meble.
187. Diamant D., Gdańska 14, meble.
188. Dam J., Gdańska 28, kredens.
189. Drachman A., Kamienna 4, meble.
190. Erner M., Gdańska 20, meble.
190a Bajgelman i Korngold, Moniuszki 1, pianino, 50 stolików, 12 par portjer okiennych, 30 serwet, 100 różnych krzeseł, bufet, bufetowy kredens, zegar wiszący, 2 lustra wiszące, maszyna do pisania, 2 biurka.
191. Fisz J., N.-Cegielniana 18, zegar.
192. Frajman Sz., Cegielniana 41, meble.
193. Fiszlewicz G., Cegielniana 42, meble.
195. Frydman B., Gdańska 14, meble.
196. Frenkiel Ch., Gdańska 14, meble.
197. Finkelsztajn A., Gdańska 18, meble.
198. Figurska A., Gdańska 21, meble.
199. Fajnsilber U., Gdańska 31, meble.
200. Frenkiel M., Kamienna 1, meble.
201. Fenster M., Kamienna 4, meble.
202. Faktor J., Kamienna 6, meble.
203. Flek L., Kamienna 9, meble.
205. Gońskí I., Cegielniana 41, meble.
206. Gotesdiener H., Cegielniana 42, szafa.
207. Galewski J., Cegielniana 42, perfumerja.
208. Goldfarb N., Cegielniana 42, meble.
209. Grünbaum N., Gdańska 20, 2 szafy.
210. Gliksman A., Gdańska 31, meble.
211. Grinsztajn M., Gdańska 31, meble.
212. Grubsztajn A., Kamienna 1, szafa.
213. Gryszpan N., Kamienna 1, meble.
214. Gajst A., Kamienna 2, meble.
215. Goldman R., Kamienna 6, meble.
218. Herszenbaum Chil, Kamienna 5, zegar ścienny.
219. Janowski Ch. B., Gdańska 20, maszyna do szycia.
220. Jelis A., Gdańska 63, meble.
221. Judkiewicz A., Gdańska 101, meble.
222. Jakubowicz D., Kamienna 5, kredens.
223. Kowalczyński A., meble.
224. Kronzylber J., Cegielniana 42, meble.
225. Krohn Ch., Cegielniana 50, maszyna do szycia.
226. Kron H., 28 p. Strz. Kan. 3, szafa.
227. Kirszbaum S., Gdańska 16, meble.
228. Kohn E., Gdańska 18, meble.
229. Kosiorowski A. M., Kamienna 3, maszyna do szycia.
230. Kon L., Kamienna 3, meble.
232. Kon H., Kamienna 6, meble.
233. Lichtenfeld I., Cegielniana 91, meble.
234. Łęczycki S., Cegielniana 41, meble.
235. Lewkowicz I., Cegielniana 51, meble.
236. Lasota S., Gdańska 16, tremo.
237. Luksemburg D., Gdańska 18, meble.
238. Landau M., Gdańska 20, meble.
239. Lewkowicz D., Gdańska 21, meble.
240. Lewkowicz S., Kamienna 2, meble.
241. Landau W., Kamienna 3, meble.
242. Lipszyc M., Kamienna 4, kredens.
243. Lujdor M., Kamienna 5, meble.
245. Mehlszpajz Z., Kamienna 7, meble.
246. Margolis B., Gdańska 14, meble.
248. Neugoldberg B., Piotrkowska 93, maszyna do pisania.
249. Orbach J., Cegielniana 43, zegar.
251. Pasternak J., Cegielniana 42, meble.
252. Pomeranc J., Cegielniana 50, 2 szafy.
253. Poznański M., Gdańska 14, meble.
255. Pruszycki J., Kamienna 1, meble.
256. Prajs I., Kamienna 2, garderoba.
257. Pelman N., Kamienna 6 meble.
258. Proszewski A., Kamienna 9, lustro, tremo.
258a Bortner Mordka, Piotrkowska 117, pokojowy kredens, otomana
259. Rubinowicz H., Cegielniana 42, meble, maszyna do szycia
260. Rozensztajn R., Cegielniana 50 szafa.
262. Rozenberg D., Cegielniana 51, meble.
263. Rudnicki L., 28 p. Strz. Kan. 12, meble.
264. Rubinsztajn J., Kamienna 2, szafa
266. Rappeport J., Kamienna 5, meble.
267. Sztrowajs C., Cegielniana 51, meble, maszyna do szycia.
268. Świętowicz M., Gdańska 14, szafa.
269. Siłowiecki B., Gdańska 21, kredens.
270. Szeinwald L., Gdańska 21, szafa.
271. Sujecki St., Gdańska 32, meble, bormaszyna.
272. Szterenstein Z., Gdańska 28, kredens.
273. Talmud S., Gdańska 14, meble.
274. Tempelhauf St., Gdańska 20, meble.
275. Tajtelbaum J., Kamienna 2, meble.
276. Tyfenbach B., Kamienna 5, meble, maszyna do szycia.
277. Ulrichs M., Piotrkowska 45, meble.
278. Ulinower M., Gdańska 31, meble.
279. Weinstok I., Gdańska 22, meble.
280. Wajntraub S., Cegielniana 41, meble, maszyna do szycia.
282. Weinden Ch., Cegielniana 44, meble.
283. Wilczek G., Gdańska 18, meble.
285. Winter H., Gdańska 31, meble.
286. Wojcicka St., Gdańska 63, meble.
287. Widawska G., Kamienna 1, meble.
288. Wilf E., Kamienna 4, meble.
289. Żychliński H., Kamienna 17, meble.
290. Zec Z., N.-Cegielniana 37, meble.
291. Zysman M., Cegielniana 42, meble.
293. Zalewski B., Gdańska 20, meble.

W dniu 25 stycznia 1929 r. między godz. 9-tą rano a 4-tą popołudniu

294. Augustyniak J., Gdańska 87, meble.
295. Działoszyński Ch., Gdańska 105, zegar
296. Grober W., Gdańska 85, meble
297. Krzyżanowski J., Fabryczna 3, meble
299. Leszner S., Abramowskiego 37, maszyna do szycia
300. Markus J., Ewangielicka 7, meble.
302. Meske C., Gdańska 113, meble.
303. Prokopiak A., Abramowskiego 7, szafa.
304. Sziffner G., Fabryczna 3, pianino.
305. Szwedkowski N., Gdańska 103, meble.
306. Witzke P., Gdańska 103, meble.
307. Zaliszewski P., Ewangielicka 7, szafa.
308. Kajnert J., Wólczańska 98, meble.
309. Krusche O., Piotrkowska 121, meble.
310. Lange J., Piotrkowska 108, zegar.
311. Myśliborski D., Kilińskiego 86, meble.
312. Szwajcer W., Piotrkowska 114, 30 paczek szpagatu.
313. Timm E., Zamenhofa 1, lustro.
314. Zawadzki R., Na wrot 43, meble.

[illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.